

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. šted. 10.932. - Oglasni po ceniku

God. XI.

Ljubljana, 15. marta 1929.

Broj 6.

E. GANGL (Ljubljana):

Slovenska ideja i Slovensko Sokolstvo na delu.

Referat na I. Saveznoj prosvetnoj školi
26. januara 1929

Velika slovenska družina, svi Bugari, Česi, Hrvati, Lužički Srbi, Poljaci, Rusi (Velikorusi, Malorusi ili Ukrajinci, Belorusi), Slovaci, Slovenci i Srbi, dakle svi Bugari, Čehoslovaci, Jugosloveni, Lužički Srbi, Poljaci i Rusi — današnji severni, zapadni i južni Sloveni (Rusi — Poljaci, Lužički Srbi, Čehoslovaci — Jugosloveni i Bugari), koji staju danas u kompaktnim celinama u Evropi i Aziji te u manjim skupinama u svim ostalim predelima sveta, življahu nekada u zajedničkoj domovini, nekako u prostranoj ravni severno od Karpatu između Visle, Dnjepra i Dvine, t.j.t.a.m.o., gde staju danas Poljaci, te něsto istočno od njih.

Sa našim pradedovima graničili su zapadno Germani, severno Balti, severnoistočno finska plemena, jugozapadno Skiti, a južno Tračani. Rimski pisci zovu ih »Venedae« — od tog imena dolaze »Windi« ili »Wendic«, kako još i dandanas Nemci nazivaju neke najbliže svoje slovenske susede; mi sami se sa tim imenom nismo nikad zvali. Naše je ime bilo Slovensi. Sa tim se imenom prvi put pojavljujemo kod bizantinskih pisaca VI. stoljeća. Bizantinci spominju i Ante, a to bejaš samo deo Slovena. Ime »Anti« nestaje dočnije iz istorije.

Ta velika družina naše krvu i našeg imena raspadaše, razume se, u mnoga plemena.

U doba posle Isusa Krista počeo se naši preci da sele iz svoje pravotne postojbine prema zapadu, istoku i jugu te osnivaju države. U vreme bizantinskog cara Justina (518.—527.) i njegova naslednika Justinijana I. (527.—565.) Sloveni su preko Donjeg Dunava (iz današnje Rumunije) navaljivali na zemlje bizantinskog carstva. Valovi našeg življa zapljuškivali preko Dunava i Balkana čak do Carigrada, Soluna, duboko u Grčku i prema Jadranskom moru.

Sloveni zauzeće čitavu teritoriju današnje Jugoslavije, današnje ugarske ravnine i Alpe do Salzburga i Tirola, a severno od Karpatu napunišći čitav svet do Labe i Sale i do bavarskih zemalja.

Svuda tada starostovahu naši pradedovi svojim zadrgavama, plemenima, župama, gradovima, možeći se dobrim i zlim bogovima i žrtvujući im.

Eto nekadašnje slovenske domovine našel. Sa velikog dela tih nekada slovenskih zemalja Sloveni su danas prognani te potisnuti u granice, koje je pravila često krivična krvava ruka osvajačkih, vojničkih bolje organizovanih naroda.

Kolikogod nam se u ponosu diju duše, gledajući u davnina vremena, kad Sloven nije bio rob, ipak nas pritiše spoznaja, da smo prečesto neslogom i bratobilačkim borbama uništavali sami, što nam je ostavila neprijateljska ruka.

Ali što nam je ostalo, to trebam da čuvamo i branimo mi Sokoli, da ne padne na nas prokletstvo budućih pokoleđaja.

Sad da malo pogledamo osobito u prošlost onih slovenskih država i naroda, čiji Sokoli su danas u Savetu »Slovensko Sokolsivo!«

Dolazi Poljska. Na teritoriji, koju su prvo u Evropi Slovensi zauzimali, nastala je iz različitih plemena moguća poljska država. Njezini počeci ovijeni su, kao što to biva i kod drugih naroda, u koprenu priča. Prvo središte poljske države je svakako bilo nad jezerom Goplo u današnjoj poznanjskoj Poljskoj. Staro ime »Leh« zamjenjeno je konačno imenom »Po-

ljanine« (Poljak). U seljaku kolaru Piatru vidi priča početnika kraljevske dinastije Piastovića. Piastović Boleslav Hrabri ujedinio je u početku 11. stol. čitav slovenski svet od današnje Slovačke do Baltičkog mora, od češkoga Praga i Lužice do Kijeva. Za dinastije Jagelovića, koja je bratskom ljubavlju prvoj Poljskoj prisajedinila tako zvazu Litvu, postigla je Poljska u početku novog veka (u 16. i 17. stoljeću) svoj vrhunac i bila je onda najveća država u Evropi te je već i Moskvi davala cara. (Poljski kraljevi Vladislav izabran za cara moskovskoga 1610.)

Od god. 1772. do 1795. Poljska je triputa podeljena (između Pruske, Rusije i Austrije) — kao da su neprijatelji hteli da idu za primerom srednjevekovnog poljskog kralja Boleslava, koji je u 12. veku — slično su radili i ruski knezovi — svoju državu podelio među svoje sinove, a ti su opet svoje delove dalje delili te je konačno za neko vreme i prestalo jedinstvo njihove države.

Zadnjih 150 godina mnogo su trpeli Poljaci; zlo je bilo pod sva tri okupatora (u Austriji do 1867.), ali svuda drukčije. Prus je bio brutalan, ali rezultat svega je bio najgori u Rusiji.

Poljska istorija ima mnogo lepote, često vrlo tragične. Između slobodnog seljaka, šlahčica i magata u pravima nije bilo razlike, a svi su na svojoj zemlji i u državi bili kralju jednak... Poljska istorija ne poznaje apsolutizam; pogibala je država u ustavnim slobodama onda, kad se je svuda u Evropi, a i kraj nje razvijao militaristički apsolutizam... »Jednaki sa jednakima«, to je bilo njezino geslo. »Za našu i vašu slobodu«, to je bila njezina lozinka u borbi... Nikad poljski kralj nije krvavo nikaša progonio zbog religioznog uverenja; kad je u 18. stoljeću za vladala intolerancija, državi je došao kraj...

Sveti rat doneo je Poljskoj novi život. Danas se vraća u nju stara moć i slava. Poljsko Sokolstvo nosi visoko zastavu slovenske svesti. Sem u našoj dubrovačkoj ne nalazimo ni u jednoj drugoj slovenskoj literaturi prošlih stoljeća toliko slovenske svesti, koliko u poljskoj. Mi drugi manji Sloveni zajedno sa Rusijom ubijali smo zadnjih 80 god. pre rata tu poljsku slovensku svest te postigli to, da je konačno mnogi Poljak — strepio od Slovenstva, jer mu je od Slovenstva dolazila smrt.

Rezultat svetskog rata prilike je promenio te možemo mi Sokoli raditi i u slovenskoj zajednici prema starom poljskom geslu: »Jednaki sa jednakima«, ali — za jedno.

Sa Česima je nas Jugoslovene već u 7. stol., ali samo prolazno, vezala država kralja Sama (623.-658.). Od Sama dalje do vremena Karla Velikoga i češka nam istorija živi samo u pričama. Kneginja Libuša je dala ruku i srce oraču Přemyslu, početniku vladarske porodice Přemyslova. Plug i žezlo zdržujiće se u simbol narodne snage i slave, kao i kod Poljaka i kod nas Jugoslovena (Karadordevići). Pravu ka-tastrofu znači za Slovene u istoriji poraz Otokara II., kojega je pobedio Rudolf Habsburgovac — kao što je bilo za Slovene sudbonosno, što je u početku 16. stoljeća poljski Jagelović češku i ugarsku krunu pustio Habsburgovcima. Počinje uništavajući rad Habsburgovaca. Češka se nije pomogla sve do Luksemburgovca Karla IV., koji je bio u vezama i sa našim Dušanom Silnjim, nazivajući ga svoga dragog brata, te dao povoda, da se njezino doba u češkoj istoriji zove

»zlatno doba«. Ali su državom počeli da držaju teški dogadaji, koji su bacali svoje valove čitavom Evropom. Jan Hus i Jan Žižka, krvavi ratovi, Češka opustošena! Slava je to češka, ali krvavo zaslужena!... Dvesta godina kasnije: tridesetgodišnji rat, Habsburg protiv Čeha, Bela Gora. Češki je jezik izgubio pod Marijom Terezijom javnu vrednost, nemački je jezik postao državni jezik, a polako i jezik kulturnog života. Narod je stajao u lancevinu ropstva; široke mase njegove nisu znale ni kuda ni kamo.

A svanuo je umirućem češkom narodu dan nova života. Otvorio je oči i video veliko sunce — slovenske misli! Bio je to češki narodni preporod, plod slovenske romantičke, koja je preporodila za jedno i sve Jugoslove. — Češki se je čovek razvijao, kad tamu dobra sudbinu dade bratskome češkome narodu. Miroslava Tyrša, koji je Čehoslovacima i svim Slovenima osnovao Sokolstvo. Sokolstvo je počelo da podgriza korenje naduvanjo snazi Habsburgovaca, dok se ne sruši — i došla je god. 1918., godina oslobođenja. Sokolstvo je slavilo slavu pobede. Triumfalnom kapijom ljubavi, poštovanja i priznanja duše naroda, iz koje je Sokolstvo prokljalo i koj je od svojeg početka služilo, vratilo se u Prag osnivač slobodne domovine, Tomaž G. Masaryk, taj veliki sin svoga naroda, pun sokolskog duha i neslomive volje za pozitivan rad na slobodnoj domaćoj zemlji. —

Iz života Tyršova i iz života Fügnerova prokljalo je hiljadu života. Istorija novog veka ne poznaje ništa silnije, ništa lepše. »Rad za slobodu naroda, u slobodi rad za narod!« To geslo leprša na sokolskim zastavama.

Što se tiče nas Jugoslovena, već su ratovi Ljudevita Posavskoga (810.—821.) imali takav pravac i obim, da bi bilo moglo već onda doći do nekakvog našeg ujedinjenja, ali faktički smo se ujedili tek hiljadu godina kasnije, god. 1918., pod kraljem Petrom I. Oslobodiocem i njegovim sinom, sadašnjim našim kraljem Aleksandrom I.

Naša su braća Sokoli već pred svetski rat pripremali ujedinjenje,

preko Mlade Bosne polažući osnovu za buduće naše narodno i državno jedinstvo, ističući misao slobođenja Jugoslovenstva, a u ratu su, trpeći za slobodu i umirući za pravdu, rušili stari svet krvide i prevare. I tako se dogodi, da smo 1. decembra 1918. čuli kraljevu reč: »... Uveren sam, da ovim činom ispunjavam svoju vladarsku dužnost, jer njim samo privodim končno u delo ono, što su najbolji sinovi naše krvi, sestri vere, sva tri imena, s obestranje Dunava, Save i Drine počeli pripremati za vlade blažene uspomene moga deda Kneza Aleksandra I. i Kneza Mihajla, ono, što odgovara željama i pogledima mojega naroda, te u ime Nj. Veličanstva kralja Petra I. proglašavam ujedinjenje Srbije sa zemljama nezavisne države Slovensaca, Hrvata i Srba u jedinstveno kraljevstvo Srbija, Hrvata i Slovenaca...«

Lužički Srbi, zadnji ostatak polapskih Slovena, imaju u svojem Sokolstvu najjači stup, uz koji se vije i raste njihova narodna svest. Otok su u silnometu moru

Slovensko sokolsko bratstvo — 13. i 14. VIII. 1925. Varšava.

Germanstva, kojemu je »železni« kancelar Bismarck napisao moralnu kvalifikaciju poznatom rečenicom: »Moć ide pred pravom!« — Kakva će biti u takvom položaju budućnost Lužičkih Srba, to ne možemo da prorukujemo. Mislimo, da će oni ostati to, što jesu, i takvi, kavki su, dok imaju svoje Sokolstvo i dok bude pravde na svetu... Dok je u duši naroda životna sila svesti i otporna moć rala, narod nije zapisan smrti.

To vredi i za našu braću u neoslobodenoj domovini, kojima moderno ropstvo otimle najprirodnije pravo do eksistence. Lužičkih Srba ima danas do 200.000, a naše zarobljene braće do 600.000.

A sad trebam da kažem koju o Rusiji!

Kroz sto godina pre svetskog rata gledali su manji slovenski narodi — oni, koji su bili daleko od Rusije te je nisu poznavali — u Rusiji malone jedini spas Slovenstva. Svakako je za uništenje Austro-Ugarske, dakle i za oslobođenje Slovena, militaristička Rusija bila potrebljana u ona je u početku svetskog rata mnogo doprinela k tome, da centralne velevlasti nisu odnеле venac pobede. Ali se kod toga ujedno pokazalo, da je carska Rusija, doista, bila velika, ali njezina jakost nije bila srazmerna veličini i zato se srušila.

Tragična je bila njezina sudbina, no u svakoj nesreći ima i neka sreća. Sloveni su ostali bez Rusije te se sad u svojim državama organizuju bez nje. Iza negacije, koja je značila rušenje Austro-Ugarske i oslabljenje Nemačke, i kod koje je saradivala Rusija, došlo je sada do pozitivnog razvoja slovenske misli, a taj je razvoj bio nemoguć, dok je carska Rusija svojom masom pritisnila drugi najveći i najtipičniji slovenski narod, narod poljaca.

Prestao je taj strašni prizor i svi su uveti dani, da se Slovenstvo počne prirodno razvijati.

Rusija je ranjena; to znamo, ali ne znamo tačno, kakav je faktički njezin unutarnji položaj. Istina jest, da je pre svetskog rata Rusiju gazio jedan režim, kao što ju gazi sada, posle rata, drugi. Prirodno je i slaže se sa slovenskim osećajima, da nastojimo, kako bismo i danas dobili veze sa ruskom zemljom. Nesporno je, da se Rusija opet jača. Previše ima života u njoj, a da bi mogla ikada trajno propasti na radost premnogih neprijatelja Slovenstva.

Dve činjenice moramo kod računa sa Rusijom uvek uvažavati: prvo, nova, »treća« Rusija ne sme da padne u grehe carske Rusije te ne sme zajedno sa udaljenim manjim slovenskim narodima slovensku misao (ili čak »panslavizam«) identifikovati sa Panrusizmom; drugo: ne smemo zaboraviti, da je veliki deo ruske budućnosti u Aziji, dok smo svi ostali Sloveni u Evropi.

Braća Rusi, koji žive danas u emigraciji po čitavom svetu — i u našoj zemlji ima ih velik broj — našli su u velikoj većini jedini pravi put, da upoznaju sami sebe

te svoje misli, svoje osećaje, svoj rad i svoje nastojanje privedu jednemu cilju, organizujući se u Sokolstvu. Rad jednoga za sve i radi sviju za svakoga, to jest, sokolski rad i sokolski život, može i treći Rusiju spasiti i privesti u kolo pozitivno stvarajućeg Slovenstva, od čega može velika naša slovenska družina očekivati trajne dobiti i ogromnu moć. Legendarnoj plemenitoj i među slovenskoj ruskoj duši treba sokolske vernosti, sokolske snage, pa će se Rusija sama osloboditi sviju parasitu i tirona te se podići na visoki stepen zaštitnice pravde i kulture Slovenstva.

Kad će doći ovo vreme, ja neznam, a kazati mogu, da i ranjenoj Rusiji nema leka, dok god je ne pođigne u novi život preporod i preorientacija duše u smislu sokolskog bratstva, sokolske jednakosti i sokolske slobode. Novi tip slovenskog čoveka budućih vekova stvara se u vaspitnom radu i savremenom životu sokolskom.

Prilike u bližnjoj Bugarskoj bolje su nam poznate.

Znamo, da žive tamo braća, koja misle i osećaju tako kako mislimo i osećamo mi i koja bi u interesu budućnosti svoga naroda htela da i rade tako kako što radimo Sokoli. A znamo, da su tamo tudi elementi, koji Slovenstvu nikada nisu bili skloni, trajno na delu, kako bi sprečili ili barem zavukli naše zbljažavanje te onemogućili početak nove, slovenske ere na Balkanu — dakle tamo, odakle nam je došlo evandelje solunske braće — slovenska služba božja. Poznato je, da se u Bugarskoj vrši vehementna germanska i talijanska propaganda, koja silno otežava nastojanje onih, koji bi, osećajući slovenski, hteli da dovedu do pobjede Tyršev sokolski duh i sistem te preko grobova, muka i bolova uspostave bratske odnosa s nama. Teška su vremena i treba mnogo strpljivosti i samopregoravanja, a i obilja dobre volje — mi je pokazasmo već mnogo — da se istraje u toj borbi plemenitohtenja sa tannim elementima!

Iz sponziona naše prošlosti te iz težnje za budućnost je rodila s slovenska ideja.

Naš pesnik-prvak Franjo Prešeren, prijatelj Poljaku Emilu Korytku, iz tesnih granica svoje postojbine obraćajući pogled u širine Slovenstva, kliknuo je prorečke reči:

Najveća sveta otrokom sliši Slave. Tja bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti voljno vero in postave.*

Jest, Sloveni su zauzeli toliko zemlje, da nad njima sunce zbilja nikada ne zalazi. A Sloveni mogu i na jugu i na severu danas već slobodno birati »veru i zakone«, a ta

* Najviše sveta pripada deci Slave (Slovenstva). Tamo ćemo naći put, gde si njezini sinovi slobodno izabiru veru i zakone.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Sokoliči — Sokoli — Tri Junaka!

Vreme leti! I Sokolstvo, koje je bilo osnovano pod geslom većne mladosti, većnog gibanja, ima za sobom već istoriju od skoro sedam desetleća. Ali ostalo je mlado, kao što se osećaju mlađi još uvek svi čini sdi So-

koli, koji su pre više nego pola stoljeća bili u malostranskom Sokolu, gde još i danas marljivo rade i sokoljuju. Na slici stoje od leve spram desne braća: František, Bogdan i Ferdinand. Poslednji bio je u svoje vreme pobočnik Dr. Miroslava Tyriša, kojemu je evo

ostao veran sledbenik do današnjih dana. Ove lepe i poučne slike uzeli smo iz »Jaza« čehoslovačkog porodičnog ilustriranog sokolskog lista. Braća Chmelik k lepotu jubileja iskreno i bratski čestitamo, želeći im još na mnogaja!

Dokazi sokolske ljubavi za Slovačku.

U sokolskom časopisu Bradlo piše prilikom proslave 10 godišnjice slovačkog Sokolstva i bivši ministar za slovačke krajeve, dr. Šrobar. Bez ikakvog okolišanja priznaje pisac, da se moraju Slovaci samo Sokolima zahvaliti, da je ostala Bratislava i velik deo Slovačke slobodan. Već onda, kad je 4. februara 1919. htela slovačka vlada preuzeti mesto Bratislavu, bilo je treba slomiti otpor madžarske manjine u gradu, kojoj promjenjen položaj niskako nije išao u glavu. Još teža situacija bila je kasnije, kad su upale madžarske povalničke boljševičke čete pod Belom Kunom u Slovačku i ugrožavale upravo stečenu slobodu. I onda su se Sokoli pridružili vojničkim jedinicama te im ulili nove odvajnosti i novih snaga. I ne samo to. Čitavom svetu je poznato, da su onda organizovali češko-sokolske Sokoli čitave pukove, koji su otišli na granicu i zadzržali madžarski val te očuvali slovačkim pokrajinama jedva stečenu slobodu. I ovde moramo doslovno navesti nekoliko rečenica dr. Šrobarjevih navoda, da se vidi, kako iz sreća govorit taj bivši prvi starosta župe Masarykove i organizator poprevratnog Slovačstva. »Ako ne bi bila Sokola, neznam, ako bi bili zadzržani Bratislavu i čitavu Slovačku. Bog zna, kakva bi bila naša daljnja sudbina. Sokolstvo je bila jedina čvrsta uporišna tačka u opštem komšanju, koje je onda vladalo. Samo na njih lako si se zaneo. Gde se osnovao Sokol, tamo je naškoro zavladao mir i red, konsolidacija i poštivanje zakona. Upravi za Slovačku nije se bilo treba bojati za red i disciplinu u krajevima, gde je rasprostro Sokol svoja krila. Zato su zasluge Sokolstva za Slovačku neminovne i tako ogromne, da ih može spomenuti svaka pravedno pisana istorija!«

Pukovnik Švec.

Svemu našemu članstvu po svoj prilici nije poznata istorija pukovnika Švca, po kojem se zove jedna od sokolskih župa u ČOS. Brat Švec je kao austrijski rezervni oficir odmah u početku rata prešao u Rusiju, gde je naškoro počeo čvrsto saraditi u dobровoljačkom pokretu te je konačno nakon formiranja čehoslovačkog dobrovoljačkog korpusa postao komandant 7. puka. Kad se docnije počela čehoslovačka vojska povlačiti pred boljševičkim četama u Sibiriju sa svrhom, da postigne Vladivostok te se ukrepa za domovinu, je po zasluzi nekih boljševičkih elemenata medu čehoslovačcima i to upravo u Švecovom puku počeo raskroat discipline i puka uopšte u Samari. Jer je brat Švec uvedio, da može spasiti disciplinu samo odvražan čin, zaključio je, da se stvari za volju žrtvuje sam. — 29. oktobra 1918, kad je već Prag odzvanzao od radosti nove slobode, odjeknuo je u Samari hitac, pukovnik Švec žrtvovan je samoga sebe čehoslovačkoj stvari za ljubav. — Njegova herojska žrtva nije bila učinjena uzalud. Momčad je spoznala da je zavedena te se ponovo vratila u puk i obnovila red i poslušnost Švecovom nasledniku.

Soko, ravnatelj telovežbačke škole u Engleskoj.

Brat Josef Kučera, načelnik Sokola u Londonu bio je izabran između 60 kompetenata za ravnatelja najveće telovežbačke škole u Engleskoj Northampton Polytechnic Institute. Do sada je poučavao telovežbu po sokolskom sustavu već u mnogim drugim telovežbačkim školama u Londonu, koje su nastale u poslednje vremene, konačno pa je bilo njegovog nastojanje okrunjeno s najlepšim uspehom. U Engleskoj se uopšte opaža, da se u poslednje vreme vrlo brzo širi zanimanje za sistematski gajenje telovežbu, jer i u matičnoj zemlji sporta dozlogrdili su razni ekscesi inače tako plemenitih sportskih grana.

Iz američkog Sokolstva.

Sokol Američki, glasilo čehoslovačkog Sokolstva u Americi stupio ove godine u 50. godinu svoga izlaženja. Za ovogodišnji slet sastavio je vežbeni načelnik tamošnjeg saveza, br. J. Ješinek, bivši načelnik kladenske župe i požrtvovan radenik medu slovačkim Sokolstvom iz prevrata godine 1918. — Društvo američkih radničkih Sokola u New Yorku ima 14 zborova, koji broje 664 člana i 265 članica, ukupno 919 članstva. Slovačko Sokolstvo pa ima 18 župa s 194 zabora koji su rašireni po čitavoj državi. Najviše slovačkih Sokola je u Pittsburghu. Do sada su organizovani u Sokolstvu već svi američki Sloveni osim Bugara i Lužičkih Srba, tako da se počelo razmišljati o osnivanju slovenskog sokolskog saveza u Americi.

(Nastavak s 1. str. stupca V.) nijihova vera je vera u nevidnog Božja pravde i istine, nadoknadivanja i vraćanja, i taj je njihov zakon zakon o jednakosti sviju, o dužnosti spram naroda, spram domovine, spram pojedinca, spram svakog brata i svake sestre, zakon o pravima, koja izviru iz tih dužnosti.

A sve to, što danas imamo, nije nam darovano kao milostinja, nego je sazrelo prirodnim zakonom istorije u borbam naših dedova, u radu velikih duhova naše prošlosti, koji su u svim delovima slovenskog sveta predstolećem već pripremali vreme, u kojem živimo, i današnja »decu Sla-ve«.

U istoriji pravog Slovenstva nije hodala sila pred pravom, nego je išlo pravo pred silom. Glasnik tog slovenskog evandelja bio je pre sto godina veliki Poljak Adam Mickiewicz (1798.—1855). Već kao da bacio se sa čitavom živahnosću svoga vanrednog, visokog i dušobokog duha u nacionalni život, koji se bio zatalasao među omladinom, punom ljubavi za »krepost i našku«. Ali naskoro je, zajedno sa drugovima, aretiran te poslat u Rusiju. Ali je to imalo i svoju dobru stranu; upoznao se mladi Poljak u Petrogradu, Odesi i Moskvi sa ruskim svetom, osobito sa velikim ruskim pesnikom Aleksandrom Puškinom. Kad mu je napokon dana dozvola, da ide u inozemstvo (1829.), Mickiewicz je na putu posetio i Prag. Domovine nikad više nije video; kao emigrant je u stranome svetu živeo i umro, ali je uvek u duhu gledao poljsku i uopšte slovensku zemlju. Kad je god, 1840. u Parizu na »Collège de France« osnovana stolica za slovenske literature, on ju je zauzeo te u pesničkoj intuiciji iz oskudnog literarnog materijala, koji mu je tamo bio na raspolaganje, prikazao bitnost, filozofiju i religiju slovenskog mišljenja, kako se ono pojavljuje u slovenskoj literaturi i istoriji. Prvi je obuhvatio čitav slovenski svet slobinom svoga života i plodom svoga velikog rada taj večki Poljak.

I Čeh Josip Dobrovský (1753.—1829.)! Taj »otac slovenske filologije« bio je u stalnoj vezi sa našim učenim Jernejem Kopitarom, a Kopitar je opet sačinio sa Vukom Stefanovićem Karadžićem, »ocem srpske književnosti«. Ovaj triumvirat znanosti i slovenskog patriotsma od ogromnog je značenja za našu kulturnu istoriju. Kod toga pak moramo, istina, priznati, da je Kopitar imao austro-slovensku konceptiju, t. j., htio je, da bi bio Beč središte slovenskog rada, čemu se protivio Dobrovský zbog bečkog »davolskog principa germanizacije«.

Veliko značenje za preporod Čehoslovačka i Slovenaca te Hrvata kod Jugoslavena imao je Jan Kollár (1793.—1852.), rodom iz Slovačke, »otac slovenske uzajamnosti«, kako ga s obzirom na njegovo značenje za spomenute slovenske narode često opravdano zovemo. Glavni slovenski jezici su mu bili: češki, poljski, ruski i »ilirski« (= jugoslovenski) — o Bugarijima, koji su bili sasvim u Turskoj, slovenski je svet onda još malo znao. Svaki obrazovani Sloven morao bi da zna čitati knjige u ovim glavnim slovenskim jezicima. Zahedno s našim Ljudevitom Gajem, s kojim se je poznavao, imao je izvesne sklonosti k carskim pohvalama, ali nije ni on prezro moralnu stranu biti slovenske nego je tražio, da »se mora odazvati čovek, kad se zovne Slovén«.

Pavle Josip Šafařík (1795. do 1861.), za vreme studija u Jeni znanač Kollára i Palackoga, koji sa svojim radom predstavlja celu epohu, bio je profesor i direktor gimnazije u Novom Sadu, dok se nije g. 1833. preselio u Prag, gde je ostao do smrti. Taj tvorac nauke o slovenskim starinama i slovenskoj etnografiji utecao je kod sviju Slovena na budenje slovenskog nacionalizma i slovenske uzajamnosti. U svojim Starožitnostima piše Šafařík o Slovenima od prvih početaka do pokrštenja. Od njega imamo Spomenike stare književnosti Jugoslovena (Stepan Nemanja, Sv. Sava, Dušanov Zakonik) i Slovenski Narodopis. Vse njegove raz-

prave od velikog su značenja za razvitiak pitanja o poreklu, dolasku i srodnosti Slovena.

Dobrovský, Woronicz, Mickiewicz, Kopitar, Vuk, Puškin, Čelakovský, Kollár, Šafařík, Palacký, Gaj, Prešeren, Vraz, Lubomirski, dakle Čehoslovac, Poljaci, Jugosloveni i Rusi dali su u prošlosti ideji Slovenstva meso i krv. Od onih vremena, kad su oni mišljili i osećajem postavili Slovenima ciljeve, nikada više nije prestalo nastojanje oko našeg oslobođenja i zbiljavanja. Da spomenem samo Jugoslovena i Slovena, našeg vladika Josipa Jurja Strossmayera, koji je nauku ljubavi božje spajao sa ognjem uzornog slovenskog patriotizma! —

I sve to, što smo eto prikazali u širokim potezima, naša je sada baština, koju trebamo da uzmemo u sebe, u svoje duše, da nam one živu od nje, od te istorijske istine, kao da živi dete od hrane, koju prima od majčinih grudi. Istina je, da smo Sloveni sinovi i kćeri jednoga roda, da nam je dana jednica za duduća!

Ali tu baština političke i kulturne istorije Slovenstva ne smemo da držimo i skrivamo neplodno u sebi; ne smemo, jer je svaka narodna steclevina vlasništvo svijeta; ne smemo, jer bi to bilo protivno sokolskom bratstvu.

Sretni smo, što smo mi Jugoslovenski Sokoli stekli pravu spoznaju o pravome putu od našeg zavičaja u širinu Slovenstva. Ne gubimo se u sitnicama, kolikogod moraju i one da se obave, ne gubimo se u nikakvom separatizmu, jer ne možemo da kritovimo istoriju te se borimo protiv monumentalnih tvorevina najvećih duhova i junaka u mafioru u prošlim vekovima! Ne možemo govoriti drukčije nego smo progovorili za sva vremena i sva pokolenja mi Jugoslovenski Sokoli u svojoj deklaraciji na Kosovu Polju 7. septembra 1928. i u svojem proglašu 1. decembra 1928. Ne smemo! Lagali bismo! Sramota bi bila to za nas!

Preko Jugoslovenstva ide u Jugoslaviju put u Slovenstvo. I mi idemo tim putem. Sire su nam vidici od Jugoslavije.

Nesretni smo, da takvo mišljenje nije opšte. Čeka nas još težak rad za ostvarenje idealta, što ga ima naša organizacija. Ali baš tu, ako igde, ima da vredi Tyrševa reč o večitom gibanju, koje dolazi od večitog nezadovoljstva. Fanatički smo oduševljeni za sokolski rad, koji razvija narodu mišice, duh i sreću i koji se jednim izrazom zove: Slovensko Sokolstvo!

Naše je Slovenstvo realno Slovenstvo, što ga osećajno nosimo u sebi i što ga postepeno hoćemo da ostvarimo.

Da li pak zbilja svi razumemo veličinu vremena? Jesmo li vredni slobode? Jesmo li svesni, što znači sloboda, kad su je iz srdaca, koja su čeznula, u život donele koštene ruke smrti? Ne odgovaram na ta pitanja; namerno ne odgovaram, jer je pre svega potrebno, da se svaki sam zamisli te sebi odgovara pred svojom savešću! Soko neka ne podupire ni fizičku ni duševnu lenost! Tu opomenu uporužavajući na dubinu poziva staroklasičke Grčke: »Spoznaj se sam!«

Kad sam sve to utvrdio, pitam: Što hoćemo dakle i moramo da hoćemo mi Jugoslovenski Sokoli?

Priznajemo i odlučno izjavljujemo, da smo sami grana na stablu Slovenstva. Ali ta grana hoće i mora da bude sama jaka, zdrava i dobra, hoće da se okiti evecem te rodi plodove.

1. Neće ona takva biti, budemo li zanemarivali sokolske dužnosti te živeli prezirući te dužnosti, sokolski moral, sokolsko bratstvo, sokolsku pozrtvovnost i lične koristi predpostavljalj koristi celine.

2. Za ulaz u Slovensko Sokolstvo imamo pravo, ako smo ispunili dužnosti u svojoj kući, koja ima jedan temelj i jedan krov. Mi Sokoli smo duhovno svoje narodno jedinstvo proživeli, za nj živeli, trpeli — mnogi i umrli mučeničkom

smrću — i rekli: Jedan narod, jedna država, jedno Sokolstvo! Narod taj je moj, gde god on bio, u južnoj Srbiji ili Sloveniji, u Vojvodini, uz čitavu Savu i Soču ili kraj Jadrana. Država mi je najvidniji oblik, koji je taj narod svome životu dao, kolikogod bi taj život bio različit. Sokolstvo je iz naroda i za narodove države, a njegova nastojanja idu do tle, dokle se čuje slatka reč našeg jezika. Kompromisa tu ne poznajemo.

3. Veze bratske moramo da ojačamo i produbimo najpre u odnosu između nas samih. Brate i sestre, gde god i štograd bili, vi ste naše zemlje deca, vi ste mi prvi i zadnji, što na vas mislim, kad prožimljem dušu sokolskim duhom, kad vežbajući telo, koje, ma kako lepo i zdravo bilo, ipak ostaje beznačajno, dok nije u službi duše. Njegovoj svakoj kretnji dajem izraz lepote i kreposti sokolske duše. Razumem klasičnu reč našeg učitelja i majstora Tyrša, koji je rekao, da Sokoli u Pantheonu naroda i čovečanstva postavljaju usavršene kipove nacionalnog čoveka. Tako treba da se pojedine veže sa pojedincom, brat sa bratom, sestra sa sestrom, naraštaj sa naraštajem, dete sa detetom, društvo sa društvom, župa sa župom...

4. Ali ne samo kod kuće, nego i u Češkoslovačkoj Republici i u Republici Poljskoj i sa Rusimom i sa Rusima, a i — kad kućne čas — sa Bugarima. Da se vratimo u zagrljav svoje slovenske pramajke, koja čeka tamo negde na Kosovu Polju ili na Beloj Gori ili u svetim hramovima poljskog Vavila ili u ruskom Kremlju ili u Lužici ili u Sofiji ili gde god, kamo dopire naš plug i naše čežlo... Nije li ljubav više nego mržnja, život više nego smrt, zdravlje više nego bolest, lepa budućnost više nego rđava prošlost? Ne dirajmo bez potrebe ranu, otvarajmo se sreća, iz kojih će doći lek za ranjava mesta! U sokolskim srećama i mirišće čudovita ruža Zlatorogovih poljana, koja vidi svaku ranu, otkinuta iz čiste, poštenje, plemenite duše... Trebamo da organizujemo zajedničke svezne redove, da Svatopluk očajan ne slomi nad nama svojih štapova... A nadsve je potrebno, da učimo slovenske jezike, mi Jugosloveni severne slovenske jezike; barem bi svaka naša župa morala imati članove, koji su bolje upućeni u češki jezik, druge, koji poznaju poljski, treće, kojima je blizu ruski jezik itd.

5. Tako ćemo u posvećeni hram kulture čovečanstva. Verujući u svoju moć i svoje zdravlje, u bratskoj ljubavi vezani jedan na drugoga, mi ćemo s vjetrom pokazati visoki kulturni i moralni stepen svoje duševnosti; mi ćemo moći postaviti se uz bok svakog tudeg naroda, koji bi htio da se s nama takmiči u kojem god javnom radu. Istina, mi imamo prijatelja i medu neslovenskim narodima, ali ako može brat izdati brata, kako ne bi sused izdaz suseda ili znanač znance? Sreća je, da imamo Sloveni u Sokolima trajne, neopozive svoje »diplomate«, koji vežu slovenske države, a vežu ih ne po službi i za platu, nego po svome dubokom slovenskom uverenju, »diplomate«, koji iskreno rade za slavu i veličinu čitavog Slovenstva!

6. Nama, koji fanatički ispovezamo slovensku ideju, utelovljenu u Slovenskom Sokolstvu, prava i najveća je dužnost, da taj ideju ucepimo u krv i dušu sokolske omladine, da je naše majke tako reći već svojim mlekom daju piti svojoj deci, da je naši očevi čistim, svetlim, uzornim, oduševljenim sokolskim životom prenose u sreću svojih sinova i kćeri te da je naši prednjaci i naši vodnici i naše vodnici utvrdjuju i produbljuju u sokolskom naraštaju i sokolskoj deci, kako bi sokolska omladina naša bila bolja i usavršenija od nas te dovršila ono, što mi još ne možemo da dovršimo.

Neka plemeniti genij Slovenstva biva medunača i vodina naša dela! Pozor! Na stražu! Na rad!

FRANJO VAJDA (Dubrovnik):

Pouka iz gospodarskog izveštaja JSS.

U toku života od preko 50 godina uverio sam se, da se karakter čoveka može tačno prepoznati po tome, kako on izvršava svoje novčane obaveze. Izveštaj br. gospodara JSS na odborskoj sednici JSS od 16. decembra prošle godine dokazuje, da smo Sokoli vrlo rđavi karakter. Društva daguju Savezu ogromnu sumu od preko miliun dinara samo na porcima i to još od 1924. godine dalje. Ona društva, koja savesno vrše svoje dužnosti spram župe i Saveza, moraju da se pustaju, zašto da ona plaćaju, kad se može i bez vršenja materijalnih dužnosti lepo ostati član Saveza i uživati koristi, koje nam pruža Savez, te dičiti se sokolskom značkom i odrrom. Sokoli nosimo značku, da se među sobom prepoznamo kao Sokoli. Citali smo, da je Sokol samo na osnovi sokolske značke uživao potpuno povelenje, da mu je nepoznati brat u tudini pozajmio svoj sat za jedan izlet. A sada? Kad ēujemo o ovakvoj nesvesnosti među nama, to bi se moglo dogoditi, da sokolska značka u nama pobudi nešvremenje i strah, da imamo pred sobom jednoga od onih džavlih karaktera, koji ne mare za svoju sokolsku čast i ne izvršuju svoje obaveze prema Savezu. Zato je neophodno potrebno, da se ovo pitanje pročisti, pa bilo i su teškim operacijama na sokolskom telu.

I naše društvo bilo je među dužnicima. Mislimi smo, da nikako nećemo moći oplatiti naš dug župi i Savezu. Naša župa (mostarska) izvršila je ono, na što ima pravo i dužnost po pravilima: bez sentimentalnosti brisala nas je iz svojih društava. Na dotičnoj sednici župskog odbora zastupao sam naše društvo i pokazujući na rad našeg društva, doviknuo sam ostalim odbor-

nicima: »Nemojte radi nesretnog manoma brisati jedno radino društvo! Ali nisam uspeo. Društvo je bilo brisano i ostalo je brisano više meseci, dok nije isplatio sav dug župi i Savezu. Iako smo teško podmirivali svoje poreze župi i Savezu, ipak nismo više došli u položaj, da bi morali biti brisani. Uveren sam, da tako može učiniti svako društvo, koje radi. A ono, koje ne radi sokolski, niti ne treba, da se ponosi sokolskim imenom. Brat savezni gospodar u svome izveštaju javno kaže: »Radi oporezivanja nama se krije po mom sudu oko 20 do 25.000 članstva, naraštaja i dece.« I preko toga mi ēutke prelazimo na dnevni red!

Pa ima još drugih stvari. Na glavoj skupštini naše župe pre dve godine naše je društvo stavilo predlog, da se snizi župška članarina. Protiv toga predloga, a za višu članarinu glosala su i društva, koja su radi neplasćanja župških i savezničkih doprinosa bila na istoj skupštini predlagana za brisanje. Dakako, ako ostajem članarinu dužan, onda mi je svejedno, kolika je ta članarina! Ali gde je tu sokolska ozbiljnost?

Iz svoga toga vidimo, da nam još mnogo fali, da budemo karakterni Sokoli.

Neka se konačno uvede red i istinska jednakost u naš Savez! Ne može da bude jednakopravan (ko ne vrši svoje dužnosti, s onim, ko ih vrši. Ko ne vrši svoje dužnosti, neka se briše iz Saveza). Ko je brišan, nema nikakva prava, čak ni na ţelezničku povlasticu za sletove.

To je potrebno, da si možemo opet otvoreno i sa poverenjem jedan drugome pogledati u oči.

JOSO DEFRAKESKI (Dugaresa):

Naša stampa.

Već je više puta pisano u »Sokolskom Glasniku« o potrebi i koristi stampa, bilo kao informativne bilo kao propagandne, pa izgleda, kao da i nije više potrebe pisati o tom pitanju. Trebalo bi da nije potrebno ali na žalost, svi dosadašnji apeli, molbe, nagovaranja, preporučivanja sve je to bilo užalud i upravo se tako šutke prešlo preko toga, kao da nije ništa ni rečeno bilo.

Jedna (žalosna) činjenica, jedan neoprostiv greh, da se Sokola mora siliti na ono, što bi svakog sam od sebe morao činiti. I ovaj jedini periodični list, jedino službeno, propagandno i informativno glasilo što ga imade, pa da ni to glasilo ne nalazi onog odziva među članstvom, što ga svaki, pa i najmanji politički listić imade! — Zar je onda ēudo, da Sokolstvo, ako već ne nazaduje, ono da se dnevno boriti i ulaže sve svoje snage kako bi se bar na dosadašnjoj visini održalo? Zar je ēudo, što imade mnogo Sokola — ne Sokola, kad jedyva 10% celokupnog članstva prati razvoj, kretanje i život sokolske organizacije, koje je izloženo, ocertano i naglašavano jedino u tom glasili? Zar nije žalosno, da i taj naš jedini list uzdržavaju od finansijske propasti oni retki inserati, pored 70.000 članstva? Jest žalostna je to činjenica, kad se uoči, da velika većina Sokola drži po 1, 2 i više političkih listova, a nemaju ili bolje veći, neće da dadu ona 4 dinara mesečno za svoje sokolsko glasilo!! Ali jasno, »Sokolski Glasnik« ne dona saznanja, ne donaša bombastičkih i napetih vesti, koje su toliko potrebne u današnje vreme. — »Sokolski Glasnik« »ograničio« se jedino na sokolske stvari, pa prema tome nije »interesantan«, »Sokolski Glasnik« ne bavi se dnevnostranarskim pitanjima pa nije »zanimljiv«. A ja bih svima onima koji tako misle i tako se opravdavaju, rekao, da će u »Sokolskom Glasniku« naći mnogo toga,

što će im svakako koristiti više, nego to mogu drugi listovi.

Jest koristiti će, jer se i u njemu nade mnogo toga, što se može i što bi se moralno primeniti na naš svakidašnji život. Ali toga, čini mi se, da me uvida ne samo članstvo već ni vodstvo pojedinih društava i župa. Ja ēu ovde iznenuti upravo očajno stanje sokolske stampe u župi Novo Mesto.

I. Župa Novo mesto nema svog novinara!

II. Župa Novo mesto nema svog propagandnog odbora.

III. U župi Novo mesto ne čitaju niti svi odbornici »Sokolski Glasnik«.

IV. Župa Novo mesto tuče sam grad Dubrovnik za 23 broja »Sokolskog Glasnika«!

Ako merimo jakost sokolske svesti u pojedinim krajevima po raširenoj štampi, onda je Sokolstvo u župi Novo mesto — nezнатно, slabo. Župa Novo mesto čini jako malo ili bolje reči ništa, da bi proširila krug čitača u svojoj župi. Nisam to izneo moguće zato, da napamen starštinu župe, ne, već sam izneo samo kao primer, koji neka posluži ujedno župi Novo mesto kao opomena, da posveti malo više pažnje sokolskoj štampi.

Ne kažem, da je ovo jedini slučaj; sačuvaj Bože! Jer ovakvih primera imade na žalost mnogo više, no što mi samo i mislimo. A da sami sebe zavaravamo, pa da kujemo u zvezde uspeh i položaj naše štampe, kad aištuju zlo stoji, bilo bi neke vrsti atentat na samih na nas same. — Trebalо bi, da javno istupamo protiv ovakvih pojava, da ih šibamo redom, pa moguće da ēemo izvući od toga neku korist. Moguće, da se na ovaj i ovakav način trgnu oni malodušni, koji je zdrojno i očajno čekaju da ih neko probudi, jer ne znaju na koju će stranu.

Otkrivanjem naših rana, saznaćemo gde nas boli, pa ēemo se moći i lakše lečiti...

VOJISLAV BOGIČEVIĆ (Tuzla):

Sumnjive vrednosti.

U Sokolstvu ima mnogo nerešenih pitanja, a jedno od ovih je pitanje selekcije ljudi u pojedinim odborima. — Ovde nam se i nehotice namće ono poznato Diogenov traženje ljudi sa svetlijkom po danu. —

Ljudi doduše možemo mnogo naći za pojedine odbore, ali ljudi za rad veoma je teško naći. — Naročito je teško naći ljudi, čija je svest o dužnosti tako jaka, da se neće primiti rada bilo kakve vrste ako unapred znaju, da svojoj dužnosti iz bilo kogih razloga ne mogu udovoljavati. —

Kakav osećaj mora imati neko, kad zna da mu je rad cele godine bio neznatan i nikakav i da je on sa male truda i volje mogao mnogo više uraditi, sa kakvim obrazom on izlazi pred skupštinu, koja mu je dala povelenje? Tu sad dolazi ono neobjašnivo. — Njegova savest ga ni najmanje ne tiši iako je on svestan, da je svojom

dati ostavku, ruše mu autoritet, a kad im namere nikako ne uspevaju, oni ga jednostavno brišu iz odbora, ne obazaju se na sav njegov rad, na njegovu prošlost, na njegovu vrednost za budući rad. Ako im to poteže za rukom oni će triumfovati, kod gomile će opravdati velike »interese«, koji su ih rukovodili za rušenjem i oni će i nadalje rušiti. —

Velika je sreća, što se na skupština nade ljudi, koji stvari prosuduju pravilno, i što, iako teško, ipak osuđuju mnoge stvari, koje bi mogle biti kobne po ukupnom radu.

Odmah po svrsetku svetskog rata, poslo se u onom ludo oduševljenju naglo, za obnavljanjem svih predratnih društava i ustanova, a stvorena su i mnoga društva, čiji je postojanje bilo uslovljeno političkim prilikama. Tačko je na već izgradenim temeljima predratnog plemenskog Sokolstva, uskršio i mlado Jugoslovensko Sokolstvo, sa jednim jasnim i odredenim ciljem, kojemu je ono usprkos svih desetogodišnjih nеприлиka, ostalo do krajnjih granica konzervativno. Znači, opravdalo je potrebu svoga postojanja. To i takvo Sokolstvo, koje je primilo na sebe jedan posao, koji je sastavni deo i celokupne državne brigade, trebalo je za svoje izgradnje i rad, mnogo oprobanih snaga, trebalo je po svom barjaju, da okupi sve, što je samo najbolje i najkarakternije. — Kratko rečeno trebalo je da primi i obuhvati samo pozitivne vrednosti. To se svuda nije provedlo i nije se ni moglo provesti, nego su se u pojedine odbore plasitale sumnjive vrednosti, kojima je stato da svoje posebne interese usko vežu sa Sokolstvom i da na taj način erpu bilo kakav lični kapital. — Mnogo izmorene i namučene snage, ispuštale su kormilo iz svojih ruku, predajući ga »svetim snagama«, koje su taj sokolski brod često puta neveštvo vodile, pa ga ponekad dovele u vrtlog iz kojega ga je valjalo teškom mukom spasavati.

Bivši tudinski režim, svestan, da snažan nacionalni pokret, koji se rasimao neposredno pre Svetski rat, vodi rasulu staroslavnu monarhiju, nije birao sredstva ni načina, da uništi ili onemogući sve one, koji su mu stajali na putu.

Za tu svrhu su iskorisćeni labilni i propali karakteri, koji su za mrvice sa bogate trpeze prodavali nevine i bratske duše. Došao je rat. Glave su padale, po tamnicama su oživeli akrepni, jer im je hrane bilo dovoljno, u internacijama su od gladi i bolesti umirale hiljadne i hiljade ljudi, žena i dece. Stvoren je sistem »poverljivih« i »nepoverljivih«. Rat je koračao iz godine u godinu sa svima strahotama. Ljudi su se prodavali i kvarili. Osećaj čovečanski potpuno se srozo.

Doslo je Oslobođenje. Sad su tek svi oni, koji su bili ogrežli u grobu, osetili stvarnost, i pobojali se pravedne kazne narodnog suda. —

Oslobodenje i Ujedinjenje, sadržavalo je toliko neizmerna srću, koja je nadvladala svaku zlu krv i težnju za kaznom, da je narod otvorio svoju veliku dušu oprštanju, zagrljio sve, pa i one, sa čijih se ruk u još pušila sveža krv nevinih žrtava.

I mesto, da se svi oni, koji su prišli u slabost njihovog karaktera nato varile tovorom greha — povuku i pospu glavu pokajničkim pčepelom, mi ih vidimo svuda u svima društvinama, ustanovama i na veoma važnim položajima.

Stvoren je jedan pseudopatriotizam, koji je u svom cinizmu isao tako daleko, da je pljunuo na svetu prostost i rad pojedinaca i počeo ih ako su mu bili na putu, nemilosrdno uklanjati.

U sve nas ušao je ēudan osećaj. Kao pred otrovnom kobrom, mi smo zastali hipnotisani, i mesto, da svojim grudima zaustavimo mutni val, koji je zapljujivao obale naše napućene zemlje, mi smo se uklonili, da talog i mulj prekrije cveće naše Slobode.

Iz toga taloga i mulja, nikle su kao pećurke posle kiše na dubrištima, mnoge sumnjive vrednosti, koje su svoju snagu crpale iz taloga svoga karaktera.

Nastalo je neko čišćenje, neko istiskivanje svega onog što je dobro i čestito. Menjala su se mišljenja, koja su dobivala svoju formu prema situaciji... Pa i naše Sokolstvo nije uvek i svuda od toga ostalo nepošteno. Posledice takvog stanja osećaju se na mnogo mesta i današ, a osećaje se još duže vremena. —

Ali ono što treba i mora da dode, to postepeno dolazi: Dobro se uhvatilo u kostac sa zlom i dobro pobeduje, rad potiskuje neproduktivnost i lenost, svetli karakteri dobivaju svoju vrednost, a lažni diamanti idu na ropotaricu. Tako mora da bude,

Sumnjive vrednosti u zadnjem rođecu poduzimaju očajne korake, ali ih vreme i zdrav i konstruktiv život, takvog naš narod želi i hoće — nemilosrdno gazi. — Borbu treba primiti i izdržati ili pasti.

Tako mora da bude, ako ne želi može svesno vlastitu propast.

Zagledajte svi vi braćo, koji gledate svojim očima, u svoje sokolska

društva i posmotrite, nema li i u vašoj sredini sumnjivih vrednosti. Zagledajte, da li su vaše Sokolane pune, da li svaka stoji na svome mestu i pravilno odgovara dužnosti. Zagledajte, da li ima radnih ljudi, koji su van

vašeg društva, a uklonjeni su iz bilo kakvih razloga. Provedite reviziju snaša, odvojite pšenici od kukolja, otstranite sumnjive vrednosti. Ako to ne učinite, vaše će društvo vegetirati i propasti.

Za telovežbu starijega članstva.

I za ovogodišnji slet u Plznu predviđen je i nastup starije braće, i to ne samo onih nešto starijih od 26 godišnjaka, nego i onih sa oko 60 godina starosti, pa i još starijih. U Pragu su nastupila braća, koja su navršila čak i 70. godinu života. Iz mnogobrojnih teoretskih praktičnih uputstava, koja se obelodanjuju u »Cvičitelju«, lepo se vidi koliko pažnje poklanjanju braća Čehoslovački telovežbi starijeg članstva.

Pa, nije nam potrebno da idemo tako daleko. Telovežba starije braće organizovana je delomično i u našem Sokolstvu, i to u Mariborskoj sokolskoj župi. Slično vežbaju starija braća u posebnim odelenjima i u Ljubljani, Celju i Kranju. Ali dok su vežbanja starijih u tri mesta osamljeni slučajevi u njihovim župama, dotele se ovo vežbanje u Mariborskoj župi sestamski sprovala. Veliki statistički izveštaji, naši župe iskazuju na dan 31. XII. 1928. g. 112 starijih vežbača. Želimо, da se slično ovome — sprovali telovežbača organizacija (Prepostavljam, da je svima poznata činjenica, da se telesni vaspitanjem želi postići i izvesno psihičko nastrojenje, pa u tome ovde i ne govorimo.) Zato moramo naša nastojačija usmeriti tako, da očuvamo što većim brojem članstva — i što duže vreme — u sokolani, a da se pridobiju za telovežbu (i da im se da prilika za to) i oni članovi, koji stupaju u sokolske redove po navršenoj 26. god. života, odnosno takvi, koji po svojoj fizičkoj strukturi, nisu u stanju da svladavaju sve one zahtevne, koji se postavljaju mlađim vežbačima, i što bi, telovežba istovetna onoj za mlađe članstvo — zamara, umesto da bi ih krepila i osvezavala. Ali, to nastojanje neka ne bude samo slučajno, nego treba da se sistemizira.

Da se da u ovome postignuti uspeh, dokazala je organizacija starijih vežbača u ČOS. Poznato je, da na svesokolskom sletu u Pragu 1926. god. nastupilo više hiljada starije braće, sa posebnim vežbama s palicama. Takodje

VOJISLAV PLAVIĆ (Sombor):

Stanje naše telesne kulture.

Zdrav duh u zdravom telu, zdravo telo — zdrav narod, zdrav narod — zdrava država, to su načela, kojih su se držali još stari narodi kao: Kinez, Japanci, Egipćani, Grci, Rimljani itd., čiji nam je rad što se tiče telesnog vežbanja vrlo dobro poznat.

Da pogledamo u novije vreme razvoj i nastojanje pojedinih naroda u pravcu telesnog vežbanja! Među prvima su Amerikanci, Nemci, Englezzi, Švedani, Finci itd.

Najbolji dokaz za uspeh je proglašenja Olimpijada, na kojoj smo videli kako tko daje, misli i oseća za svoj narod u telesnom pogledu. Dok svi narodi

3. Da se svi nekvalifikovani nastavnici smesta otpuste, a da se primaju samo oni, koji pored učiteljske maturu imaju još najmanje i jedno godišnji kurs za nastavnike telesnog vežbanja.

4. Kurs da se prema prilikama otvara ili da stalno postoji Visoka škola za telesno vežbanje.

5. Da se osnuje inspektorat za telesno vežbanje, a na to mesto da se uvek postavlja jedan od naših najboljih, najspremnijih, najagilijih i najobrazovanijih Sokola, odbacivši sve običaje, navike i predrasude.

Svi ovi razlozi idu za tim da se duh sokolski što više usadi u omla-

dinu, onda možemo mirne duše čekati rezultate našega rada.

»Preko Omladine — Sokolstvu!« neka bude goslo i deviza našeg Sokolskog Saveza za budući rad. Propustimo li priliku sad, ne treba posle da se kajemo.

Napomena ured: Donosimo ovaj članak da se vidi, kako se i šire članstvo zanima i kako gleda na takva po državu i narod vrlo važna pitanja. Stareš, JSS načinilo je u tom predmetu već mnoga predstavki na mero davne faktore, ali do sada bez ikakvog uspeha. Poslednja predstavka JSS nalazi se u proučavanju kod ministarstva.

IZ ŽIVOTA I SVETA

† Josip Holeček.

»Patrijarha slovenskih novinara« nema više među živima. Josip Holeček, žurnalista, pisac i pesnik, umro je u Pragu 6. o. m. u 76. godini plodnog i idealnog svog života. Bio je jedan od najiskrenijih i najboljih prijatelja našeg naroda i naše domovine. Već g. 1874. došao je u Zagreb kao domaći učitelj, gde je naučio srpsko-hrvatski jezik. Kao dopisnik »Narodnih Listova« otišao je g. 1875. u Crnu Goru, koja se priklujuće hrvatskoj kom ustaniku. Ovde se upoznalo sa narodom i osobito je zavoleo našu narodnu pesmu. Prvi plod njegovog boravka u Crnoj Gori bili su njegove »Hrgegovske pesme«, koje su izdale g. 1876. Godinu dana za tim napisao je knjigu studija o Crnoj Gori »Za slobodu«, a g. 1880. i 1881. »Crnogorske pripovetke«.

Češće je putovao i u Rusiju te je objavio svoje utiske s tih putovanja u »Rusko-českim kapitolama« i u »Putovanju u Rusiju«. A najbolje je Holečkovo delo »Naš«, to je visoka pesma češkog seljaka. Znamenita je takođe njegova epска pesma »Sokolović« iz jugoslovenske istorije.

U svom novinarskom pozivu nastupao je uvek kao glasnik slovenske užajamnosti. Bio je osnivač i predsednik Saveza slovenskih novinara. Kongresi ove organizacije bili su pre rata nečakovi slovenski parlamenti, gde su se rešavala sva slovenska pitanja.

God. 1924. ponovo je doputovao u našu zemlju, da vidi oslobođene one krajeve, koje je tako voleo već za mladih svojih dana. Prešao je Slovensku, Hrvatsku, Srbiju, Dalmaciju i Crnu Goru. Svuda smo iskreno primili svog starog prijatelja. A kad se vratio kući, napisao je lepu knjigu »U Jugoslaviju god. 1924.« To je bio poslednji put čestitog našeg brata u našu domovinu.

Pad su se ovom sivom Sokolu slobila smela i ponosna krila, rodoljubivo njegovo sreća prestalo je kucati, pero mu je palo iz blage ruke. Njegovo ime ostaje živo u blagodarnom našem narodu! Mir njegovom pepelu u bratskoj zemljiji!

Francuska telovežbačka Unija.

Francuska telovežbačka Unija broji danas u 1868 društava oko 10.521 osnivača i doživotnog člana, preko 40.000 podupirućih i preko 500.000 vežbačkih članstava, naraštaja i dece. Pripast opaža se još uvek te se broj društava u prošlom meseču opet povećao za 8. — Opaža se ali u poslednje vreme osetljiv nedostatak prednjaka, što je nekako postalo već opšti pojav u svim telovežbačkim organizacijama.

Prednjački tečaj francuskih gimnasta.

Francuski gimnasti do sada nisu imali uredenog pitanja prednjačkih tečajeva tako, kao što to ima Sokolstvo. U poslednje vreme je tehničko vodstvo pokrenulo to pitanje te je odlučilo prirediti više sličnih škola, da se poveća broj prednjaka ili kako ih Francuzi zovu »monitera«. — Poslednji »Gimnaste« donosi u tom pogledu čak i čitav načrt prednjačke škole, koja neka bi trajala 6 sedmica i sadržavala po sokolskom uzoru uz stručne predmete i idejna predavanja o svrsi i cilju gimnastičkog pokreta.

Luksemburg se sprema.

U Luksemburgu se već sada pripremaju na svečanosti međunarodnog telovežbačkog saveza prilikom narednih međunarodnih telovežbačkih utakmica, koje će se održati godine 1930. Luksemburški telovežbački savez predviđa već ove godine nekakav predslet, gde će se vršiti i utakmice i to za prvenstvo i za pojedinačna odjeljenja na spravama i u lajkot atletici. Ujedno će se prirediti i 5 sedmici prednjački tečaj, koji sadržaje terminologiju, nauk o telovežbi, sustav, zapovedanje, vaspitanje vežbača, vežbe na spravama, laku atletiku i igre.

Telovežba u Albaniji.

I u Albaniji je konačno počelo zanimanje za telovežbanje. Kralj Zogu je pozvao iz Italije nekoliko instruktora za vaspitanje školske omladine u telovežbi. Kažu, da je odmah u prvoj godini vežbalo već oko 10.000 dece i da se dapače počelo već i sa izgradivanjem omladinskih igrališta i vežbališta u svim većim albanskim mestima.

Medjugradske telovežbačke utakmice Strasburg - Pariz.

Alzačani se marljivo pripremaju za medjugradsku telovežbačku utakmicu na spravama između Strasburga i Pariza. Alzašku vrstu sastavljaće gimnasti Krauss, Göreš, Lerone, Gangloff, Garnier. To su imena, koja su poznata sa poslednje međunarodne utakmice.

Pregled nemačkog turnerstva u Nemačkoj.

Turnerstvo se deli na 18 velikih oblasti, koje imaju 12.772 društva sa 1.044.503 člana, 225.529 članica, 204.311 dečaka i 150.024 devojčica po stanju od 1. januara 1929. U jednoj godini smanjio se broj pripadnika za preko 26.000 osoba, najveći gubitak zabeležen je kod dečaka, gde se je broj snizio skoro za 21.000. — Najveće je oblast Saška, koja ima 1273 društva sa 869.475 pripadnika; najveće društvo uopšte pa je München sa 3881 članom. Ako uporedimo s tim brojem najveće sokolsko društvo Pražki Sokol, vidimo, da ima 4231 pripadnika ili skoro 500 pripadnika više.

Današnje stanje ruskog Sokolstva.

Poznato je, da u čitavoj sovjetskoj Rusiji ne možemo naći ni jednog sokolskog društva, jer međunarodno orientiranjo sovjetskoj vlasti nije do toga, da bi dozvoljavala nacionalne organizacije, kad ih je jedva iskorēnila. Zato o ruskom Sokolstvu u domaćoj državi ne može biti govor, iako je u Rusiji još mnogo, ako ne u većima ljudi, koji su upravo tako slovenski orientirani, kao stanovnici ostalih slovenskih država. Zato se razvila prilično jača organizacija ruskog Sokolstva u emigraciji. Pre svega dolaze ovde u obzir Čehoslovačka, Jugoslavija i Bugarska. Mnogo Rusa je u Francuskoj. Sedište saveza ruskog Sokolstva je u Pragu, a deli se u četiri pokrajinska saveza: čehoslovačkih s oko 580 članova, jugoslovenskih s 2000 članova, bugarskih 1250 članova i francuskog s 130 članova. Svi ti pokrajinski savezi uključuju 29 ruskih sokolskih društava.

Pokrajinski slet na Tešinskom u Orlovu.

Pokrajinski slet na Tešinskom u Orlovu priredeće moravsko-slezičko Sokolstvo. Propagandni odbor izdava je četiri sletske razglednice. Izašao je već i sletski plakat, koji je izradila s. Herma Henychova iz Dobrave u Složi.

Švajcarski telov. savez.

Edigenossischer Turnverein zove se organizacija švajcarskih telovežbačkih društava svih triju narodnosti, koje žive složeno jedna uz drugu u Švajcarskoj. S njom je Sokolstvo u vrlo dobrim odnosima i zastupnici Švajcaru već su češće posetili naše svesokolske sletove u Pragu. Telovežba je u Švajcarskoj tako raširena, kao u malo kojoj državi u Evropi. U toj malenoj državi ima 1167 muških i 356 ženskih telovežbačkih društava, koja sačinjavaju spomenutu organizaciju. Svega članstva, muškog i ženskog ima 142.778; prirast u godinu dana iznosi preko 2500 osoba. Vežbača je među njima 36.415, prirast iznosi 571 osoba, vežbačica 10.614, prirast 1758 osoba.

U Luksemburgu se već sada pripremaju na svečanosti međunarodnog telovežbačkog saveza prilikom narednih međunarodnih telovežbačkih utakmica, koje će se održati godine 1930. Luksemburški telovežbački savez predviđa već ove godine nekakav predslet, gde će se vršiti i utakmice i to za prvenstvo i za pojedinačna odjeljenja na spravama i u lajkot atletici. Ujedno će se prirediti i 5 sedmici prednjački tečaj, koji sadržaje terminologiju, nauk o telovežbi, sustav, zapovedanje, vaspitanje vežbača, vežbe na spravama, laku atletiku i igre.

KRATKE VESTI

— Interesovanje Španije za sokolsku ideju. Čehoslovački poslanik Dr. Kybal predavao je 3. ovog meseca u auli univerziteta u Madridu o Sokolstvu. Govorio je o Tyrševu sokolskoj ideji i o organizaciji Sokolstvu.

— Čehoslovačka na svetskoj izložbi u Barceloni. Ministarstvo narodnog zdravlja u Pragu priredeće svoje odjeljenje na svetskoj izložbi u Barceloni. Izloženo biće sve, što se tiče teksnog uzgoja u bratskoj republici. U tom pogledu pripada Sokolstvu prvo mesto.

— Statističku knjigu o narodnom prosvetovanju izrađuju sada u ministarstvu prosvete u Pragu. Osobito se digao broj opštinskih knjižnica u južnijoj godini 1928.

— Po svoj Rusiji proslavili su 1. marta 60. rođendan udovice Leninove, gospode Krupske, koja radi u komunističkoj partiji već 40 godina. Osobite zasluge stekla si je sa organizovanjem sovjetskog osnovnog školskog.

— Ruska istorijska arhiva u Pragu počela je izdavati svoj časopis »Russki istoričeski arhiv«, kome su urednici profesori A. Izumov, A. Kicser wetter i J. Slavik.

— Monografija o balkanskim narodima, koju je napisao Oskar Randi, izšla je u zbirici »Collezione Omnia« u Rimu. Naklada Paolo Cremonese.

— Kako nastane život. To znamenito delo češkog učenjaka Zdenka Záhořa izšlo je sada u nemackom predvodu. Knjiga je velikog značenja za suzbijanje spolnih bolesti i za seksualan uzgoj.

— U Leningradu osnovala je Akademija Nauka antropološki i etnografski muzej. Zbirke obuhvataju čitavu kulturu svih naroda na svetu.

— Akademsko pevačko društvo »Obiliće« iz Beograda priredeće veliku turneju po Čehoslovačkoj republici, gde je bilo bratski primljeno te je svuda nastupalo sa odličnim uspehom. Naša pesma počivala je u bratskoj zemlji.

— Beogradsko »Vreme« u svom broju od 3. ovog meseca donosi zaključke, resolucije i predloge ankete JSS, koja je bila sakupljena na I. Savremenoj prosvetnoj školi u Ljubljani od 20.—27. januara ove godine.

— »Le Monde Slave«, koji izlazi u Parizu, donosi predavanje prof. Matije Murka, profesora na univerzitetu u Pragu, rodom Jugoslovena, koji je održao na Sorbonni o sadašnjem stanju epskog narodnog pesništva u Jugoslaviji.

— »Slovenský Přehled«, broj 10. god. 1928., donosi članke: »Deset godina SHS« (od H. Ripke) i »Deset godina kulturnog života u SHS« (od D. Prochasky). U 1. broju god. 1929. prispećeno je rasprava »Sokolstvo u SHS« (od O. Kolmanna).

— U praskoj reviji »Slavia«, god. VII., broj 3., čitamo raspravu G. Čremošnika »Iz jugoslovenske numizmatike«.

— »Slav. Revue« ima oštampane nekoje pregrade srpskih narodnih priča.

— Poljaci i Gundulić. »Ruch Słowiański«, koji izlazi u Lvovu, ima priloge: Kokvka hrvatske literature, (M. Malecki) i od J. Pogonowskiego »Polonica i Gundulićev Osman«. Pisac ima već potpun prevod na poljskom jeziku ovog znamenitog pesničkog.

— Ataše za štampu kod našeg poslaništva u Pragu, Svetozar Živković, održao je 4. ovog meseca u Občenom (opštinskom) domu u okviru slobodne škole političkih nauka predavanje o jugoslovenskoj štampi. Predavanje uspeло je odlično te ga je mnogobrojno općinstvo primilo živim odobravanjem.

— Dr. Br. Lazarević, naš poslanik i opunomoćeni ministar u Pragu, gde si je kao diplomant i kao čovek stekao opšte simpatije među bratskim narodom, premešten je u istom svojstvu u Varšavu među braću Poljaka.

— Iz Gorenjske Sokolske Župe, Župski slet održao se 7. jula ove godine u Škofiji Liki, laikoatlletske utakmice biće 8. septembra u Jesenicama.

— Aleksandar Brikner napisao je za »Biblioteku slavistycznu«, koja izlazi u nakladi K. S. Jakubowskiego u Lvovu, ukupni pregled istorije slovenske književnosti.

— Žimska Olimpijada godine 1932. održaće se po najnovijim vestima u severnoj Kaliforniji.

— Međunarodni olimpijski komitet ima od 30. marta do 12. aprila t. g. u Aleksandriji sednicu na kojoj će se provesti redukcija sportova, koji mogu ući u program budućih olimpijskih igara i takmičenja, pošto se oseća preobilje, a i igre silno dugu traju (nogomet). Glasovaće se i o mestu XI. Olimpijade. Po svoj prilici biće to Berlin ili Rim.

— Lužičko-srpske slike slovenačkog slikara Ante Trstenjaka izložene su u Tyrševom domu u Pragu pod okriljem tamošnjeg Češko-Lužičkog društva. Izložba bila je otvorena 3. marta t. g.

— Poznata Haškova knjiga »Dobri vojnik Švejk« izšla je već u 50.000 primeraka na nemačkom jeziku.

— Istorija Rusije od N. Briančinova izšla je u zbirici Les Grandes Etudes Historiques (naklada E. Faillard et Cie.) u Parizu.

— Jugoslovenske umetničke monografije izlažiće se u nakladi Udrženja grafičkih umetnika u Zagrebu sa tekstom i reprodukcijama.

— Osim Olimpijada. Prve olimpijske utakmice održale su se g. 1896. u Atenama, druge g. 1900. u Parizu, treće g. 1904. u Saint Louisu, četvrte g. 1908. u Londonu, pete g. 1912. u Stockholmu, šeste g. 1920. u Anversu, sedme g. 1924. u Parizu i osme g. 1928. u Amsterdamu. Kao što je poznato, naša su braća učestvovala na sedmoj i osmoj Olimpijadi.

Geslo našeg II. sleta: U Sokolstvu je moć i budućnost Slovenstva. — Delo, red i disciplina!

A. DOIĆ (Đulaves):

Garancioni fond

za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu 1930.</h

Starešina Kosta Sretenović, zamenici starešine dr. Svetislav Mihajlović i Ljuba Stanojević, načelnik Mika Mikić, načelnica Olga Janković, predstavnik Ing. Perović, tajnik dr. Igor Vidic, blagajnik Stevo Aranacković, gospodar Franta Vaneček, matičar Radun Tripković, predsednik Nadzornog odbora Jovo Bakić, zapisničar Zora Ostojić. U novu upravu ušli su medu drugima još dr. Laza Bugarić, Olga Konstantinović, Milka Vojinović, Josif Petrik.

Broj članova starešinstva je smanjen prema prilikama društva. U isto vreme reorganizovana je blagajnička služba i kancelarija. Nova si je uprava stavila zadatak, da predanim i ne-prekidnim radom podigne brojno stanje društva, da osnuje fond za sokolski dom, da pripremi ovogodišnje letovanje i da što aktivnije saraduje u prepremama za slet 1930. rad, kojega je br. savezni starosta Gangl toplo preporučio u svome pozdravu društvu.

—r.c.

ŽUPA NIŠ

RAD MORAVSKE SOKOLSKЕ ŽUPE.

Pošto su u toku januara i početkom februara o. g. sva društva u župi održala svoje skupštine, održana je i redovna godišnja skupština Moravske Sokolske Župe na dan 24. februarja u Nišu, u Sokolskom Domu.

Vrlo rado vreme, neredovan i otečan saobraćaj učinili su te na skupštini nisu bila zastupljena društva: Zaječar, Knjaževac, Negotin i Čačak. Ali su zato na protiv ostala društva bila zastupljena ne samo delegatima, već i još po kojim članom, koji nisu žaličili ni truda ni sredstava, da pomognu uvrčenju sokolske organizacije.

Ceo rad skupštine protekao je u primernome nelu, iako je i na njoj bilo i različitih mišljenja i ličnih razmimoilaženja. Važniji zaključci: da se u Nišu o uskršnjem raspustu održi župski tečaj za društvene prednje, pokazuju koliko se već, i na ovim stranama duboko ušlo u ideologiju Sokolstva. Deset godina zajedničkog rada u okviru Jugoslovenskog Sokolskog Saveza urodile su svojim dobrim plošdom, koji sazreva postepeno.

Na skuštinu je izabrana i nova uprava, poglavito od starih članova sa starešinom br. Spirom Tabakovićem inženjerom, s tom novinom što je u starešinstvo ušao i veći broj članova van Niša. Time će se ojačati rad same Župe, jer će i starešinstvo bolje biti upoznato sa radom svojih društava kao i sa njihovim potrebama.

Društva u župi pokazuju također svoj napredak. Leskovac će, blagodareći darežljivosti jednog svog člana doći do svoga Sokolskog doma u toku idućeg leta. Zaječar već počinje da priprema za župski slet, čija je tendencija, da se što teže stupi u dodir sa ondašnjim narodom, te će slet verovatno biti skopćan i sa jednim izletom do Negotina i Prahova. Kako je br. Turner, apotekar starešina društva istovremeno i u starešinstvu Župe kao podstarešina, to će veza između župskog starešinstva i društva biti ne-sumnjičiva sigurna, te i uspeh veći.

Niško društvo stoji već na čvrstim nogama i kao najjače društvo u župi napreže se, da pomogne na sve strane. A novo župsko starešinstvo učinice sa svoje strane sve, da se društva ne osećaju osamljena i bez veze, već će nastojati, da se zajednički stanci sto više i što češće održavaju.

Ing.

ŽUPA MARIBOR

BRATOM PROSVETARJEM MSZ.

V bližnjih dneh pošlje br. D. Bogunović našim društvo "Sokolske reče" br. Dr. Laze Popovića. Ne vratite knjig, nego poskrbite, da se uvrstijo med knjige "minimalne knjiznice". Zdravo!

Zupni prosvetar.

KOROSKO OKROŽJE MSZ.

Dne 10. II. 1929 so se zbrali zastupnici društva "Koroškega okrožja" na svojem rednem letnem občenem zboru. Izmed osmerih društava jih je bilo zastupanih 7. Zupni TO je zastopal župni načelnik br. Mačus.

Občni zbor je potekel vseskozi stvarno. — Poročilo načelnika se je odobrilo. Daljša debata je bila glede točke: Reorganizacija okrožja. — Mnogi je bilo, da se izvrši upravna organizacija okrožja. — Po premislenih utemeljitvah bratov in sester se je ta ureditev opustila, ker bi donesla go spodarsko obremenitev društva. Pač pa se je okrožje u tem oziru nekoliko reformiralo. — Ta reforma je bila potrebna predvsem s stališča delitve dela. — Okrožje se je razdelilo v 2 dela (2 podokrožji). — Mejniki med obema deloma tvori reka Meža. Vodji podokrožji sta podnačelnika ozir. podnačelnici u vsakem delu. Okrožju nadleže sicer načelnik, ki pa je le inicijator, izvršni organi pa so podnač-

čelniki ozir. podnačelnice. — Dolžnost teh je, da obiščejo svoja društva predvsem pred nastopi in izvršijo poznavanje prostih in tekmovalnih vaj. — S tem se izognemo vsem raznim varacijacijam u vajah, ki so se pojavljale pri večjih nastopih radi nekontrole vadbe.

Izvolil se je tudi okrožni prosvetar, in njegov namestnik, ki bosta usmerila svoje delo v dogovoru z br. župnim prosvetarjem.

Sklepi: 1. Dne 16. junija 1929. se vrši okrožni zlet u Črni pri Prevaljih, ki je obvezen za vsa društva. —

2. Dne 23. junija 1929. se vrši dejanje okrožni zlet (za spodnje okrožje) v Marenbergu, ki je obvezen za društva: Slovenjgradec, Dravograd, Vučenec in Marenberg. — Pri tom nastopu bodo po možnosti sodelovala tudi društva zgornjega dela.

3. Okrožje izda enotne proste vase je za moško in žensko deco. — Za moško deco sestavi br. Miloš Ledenik, za žensko pa s. Vida Ivančeva.

4. V Marenbergu priredi okrožje u mesecu juliju enomesecni prednjaški tečaj. — O podrobnostih in načrtu bo sklepal župni TO.

5. Poveri se izvoljene funkcionarje, da izdelajo podrobni poslovni zaključek, da se župni pred. zboru in TO župe v odobritev.

Pri volitvah so bili izvoljeni sledeči bratje in sestre: Načelnik: br. Miroslav Veljak, načelnica s. Vida Ivančeva, podnačelnik za zgornji del br. Stanko Vončina (Mežica), podnačelnik za spodnji del br. Kempferle (Dravograd), podnačelnica za zgornji del s. Mira Šjančeva, podnačelnica za sp. del s. Drašlerjeva (Marenberg), prosvetar br. Gorišek (Mežica), nam. prosvet. br. Neudl (Dravograd).

Pri slučajnostih je povzel besedo br. župni nač. Mačus. Izrazil je svoje veselje nad lepo udeležbo ter izročil pozdrave TO. V daljšem govoru je br. žup. nač. opozarjal društvene načelnike(ice) na pomen župnih tekem. Povdralj je tudi koristi telovadbe na prostem. Dalje časa se je pomudil pri okrožnem zletu u Vučenici. — Po dovršenem govoru br. Mačusa se je občni zbor zaključil.

Delo okrožja v številkah.

Izleti	Nastopi	Aka demije	Sodelovanja pri drugih društvenih	Predavanja	Nagonovi pred vrsto
25 *394 km	7	10	51	39	768

Članstvo	Članice	Telovadci	Telovadke	Moš. nar.	Žen. nar.	Moš. deca	Žen. deca	Starejši člani	Vseh telovadcev skupaj
386	136	116	45	48	39	129	157		37
522	161	87							571

* Stevilo km, ki so jih prehodila vsa društva.

ŽUPA BELOVAR

Dana 24. februara održana je glavna skupština načne župe u potpunome redu. Izabran je sledeće starešinost: starešina: Dr. B. Sunajković; zam. starešine: Dr. F. Winter, Dr. M. Radančević i Fr. Pušić; tajnik: Dr. V. Kalemer; načelnik: M. Milutin Mudrić; zam. nač. I. Plevnik; prosvetar: Dr. F. Winter; statističar: N. Vučak; blagajnik: Franjo Wolf i zapisničar: Dr. M. Vukobratović. Članovi starešinstva: M. Derkos, D. Bjelajac, Dr. Ivan Srdić, N. Tatalović i N. Milojević. Razvori računa: Branko Petrović, Lj. Ivanković i Dr. L. Šoški. Savezni delegat brat Čobal nije skupštini prisustvovan usled bolesti. Svima nam je bilo neobično što nismo imali prislike da ovom zgodom upoznamo brata Čobala. Još nas je jedna stvar neobično boleo dojmljila, a to je otsustvo brata Čobala. Radeči načelnici Rude Bičanić, koji je sa svim ostavio našu župu, otišavši po svome zvanju u Zagreb. Iako smo uvereni, da br. Bičanić neće nikada propasti za Sokolstvo, mu gde se on nalazio, njegov odlazak još dugo i dugo će razložavati sokolske redove župe Bjelovar. Za njegov neumorni rad mislimo, da ćemo mu se najbolje odžući, ako po njemu započeto delo nastavimo bar približno onim elanom i onim smernicama, koje je on da nosi župi.

Izvestaji funkcionara su primljeni na odobravjanje do znanja.

Od važnijih zaključaka spominjemo, da je zaključeno održanje župnog sleta na dan 30. junija 1929 u Slatini. Zaključeno je privesti sokolsko društvo u Vel. Grdevcu na likvidaciju, te je primljeno za člana župe sokolsko društvo — a dosadanja četa — u Dula vesu.

Stvoreno je više zaključaka za davanju sanaciju materijalnih obvezava društava te zaključaka u vezi sa održavanjem župskog sleta i sleta u Beogradu 1930. O prilikama u samoj župi, podnačelnici u vsakem delu. Okrožju nadleže sicer načelnik, ki pa je le inicijator, izvršni organi pa so podnač-

SOKOLSKO DRUŠTVO U DULAVSKE VESI

U maju 1928. g. osnovana je u Dulavski sokolska četa. U kratkom vremenu 'svoga delovanja ova četa pokazala je uspeh, kakvi se i kod večih društava ne opažaju često. Četa je organizovana vrlo dobro. Uprava je agilna, a vežbači savesni. Svi zajedno prožeti su potpuno sokolskim duhom. Mađa je četa imala odmah u svom posetku znatnih poteškoća, svalala ih je uspešno.

Tri mesecaiza osnutka čete umro je jedini prednjak, vrl Soko pokrat Blagoja Kapetanović. Za kratko vreme posle te smrti imala je da se održi već pre zakazana prva javna vežba čete.

Uz sve to prva javna vežba održana je na dan osvećenja spomenika narodnog oslobođenja i ujedinjenja u Dulavsi 10. IX. 1928. Na toj prosavbi bilo je braće iz Beograda, Bjelovara, Daruvara, Petrinje, Slatine, Virovitice itd. sv. su priznivali, da je četa polučila svojom prvom priredbom i nastupom bio osobito dobar.

Ove zime održano je u četi više vrlo uspehl predavanja, koja su bila vrlo dobro posvećana.

Članovi Sokola iz Daruvara često pohadaju četu i bratski ju u svemu pomagu. Naročito velikih usluga čini četi pročelnik prosvetnog odbora u Daruvaru br. Stjepan Mioković.

Dana 17. II. o. g. priredila je četa sokolsku zabavu sa predavanjem, pozorniškim komadom, vežbom i deklamacijama. Zabava kao i izvedba uspešna je vrlo dobro. Dilektanti čete prestavljali su komad »Nada Istra«. U izvedbi komada naročito su se odlikovale sestre Jelka i Katica Gruber, učiteljice Stj. Mioković i njegov sinčić. Uopšte izvedba je bila takva, da bi potpuno zadovoljila i publiku večinu gradova.

Četa je osnovala fond za gradnju Sokolskog doma. U tu svrhu izdala je u svojoj nakladi govor svog pročelnika prosvetnog odbora br. A. Dojča paroha, koji je držao 1. XII. 1928. na sokolskoj akademiji u Virovitici.

Jednom reči sokolska četa u Dulavsi lepo radi, smičlo stupa napred. Samo! Narodna postovica kaže: »Dete, koje rano prohoda, dobije grube noge.«

Sokoli Bjelovani! Polako pa sigruno. Jak duh, junakaško srce, da i noge ostanu snažne! Nato pazite načročito sada, kad ste postali na poslednjoj glavnog skupštini župe — Sokolsko društvo. Sok.

ŽUPA NOVI SAD

GLAVNA SKUPŠTINA SOKOLSKOG DRUŠTVA U STAROM BEČEJU.

Sokolsko društvo u Starom Bečevu održalo je na Bogojavljenju 19. januara svoju glavnu skupštinu, koja je bila dosta dobro posećena. Skupština je otvorio starešina društva br. Dr. Milan Popović i u kraćem pozdravnom govoru izneo rad društva, njegov položaj u župi i pročitao poslanicu JSS, koju je skupština pažljivo zaslušala i sa eduščenjem primila.

Tajnik br. Janko Dabić izneo je opširan i iscrpan izveštaj o radu uprave i društva u 1928. god. Društvo nije imalo svoju priredbu, odnosno javnu vežbu, ali je rad šupal bio obilan, jer je u toku godine učestvovalo sa prijernim brojem na okružnom sletu u Molu, Žablju, pokrajinskem u Skoplju, javnim vežbama u Adi i Čurugu, žup. utakmicama u Novom Sadu, proslavi Vidovdana, proboru Solunskog fronta, 10. godišnjem ulasku srpske vojske u St. Bečej, 1. decembra dana oslobodenja i ujedinjenja itd., a 22. januara pač održalo proslavu 100. godišnjice Matice Srpske, koja je odlično uspela. Upravni odbor je održao 10. odborskih sednica, na kojima je rešeno 120 raznih predmeta. Administracija je također odlično organizovana i tajništvo je primilo ukupno 218. a poslalo pak 484 dopisa. Društvo broji 517 članova sviju kategoriju i napredovalo je za 38. Sokolska štampa je također dobro rasprostranjena i ima 50 preplatnika na "Sokolski Glasnik" i preplaćeno je kod "Narodne Prospective" na biblioteku srpskih i stranih pisaca, Gimnastikon itd.

Izveštaj tajnika je pažljivo saslušan i jednoglasno primljen.

Braća Dušan I. Gospodjinački, načelnik i Branko Gospodjinački, prosvetar podneli su izveštaje o tehničkom i prosvetnom radu. Tehnički rad održavan je preko cele godine izuzev kraćeg raspusta mjeseca jula, a prosvetni samo u početku godine u prizrenju, zabavno-poučnih sela, predavanja itd., koja su bila uvek odlično posećena.

Iz blagajničkog izveštaja vidi se, da društvena imovina iznosi ukupno 111.155 Dinara.

Posebno saslušanih i primljenih izveštaja stará uprava podnela je ostavku i aklamacijom izabrana ova nova: starešina br. Dr. Milan Popović; zameničnik braća Dimitrije Hadnadjević i Nikola Zorić; tajnik i statističar Janko Dabić; blagajnik Žarko Grujić; načelnik Dušan I. Gospodjinački; prosvetar Branko Gospodjinački; za čla-

**hričavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele**

**V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.**

SOKOLSKO DRUŠTVO LITIJA-SMARTNO.

Iz prednjaškega zborna. Prednjaški zbor šteje 10 članov in 4 članice. Pod novo izvoljenim načelnikom br. Tauferjem se je zbor konstituiral in pričel z rednim delom v društvu. Težavodba se vrši redno, zaradi zime nekoliko skrito. Sestra Kraljeva je vzeljal daljši dopust in je vodstvo ženskega naraščaja in ženske dece preuzeela sestra Olga Bizjakova. V aprili se bo vršila telovadna akademija, za katero se vsi oddelki marljivo pripravljajo. Prednjaški zbor se že sedaj bavi in pripravlja na tehnično izvedbo društvene 20letnice, ki se bo vršila letos v Šmartnem. Ob tej priliki bo razvilo društvo tudi članski prapor.

Prosvetni odbor je sklenil na zadnji seji prirediti debatne večere, na katerih naj članstvo rešuje sokolske probleme. Prvi debatni večer se je vršil dne 21. februarja. Udeležilo se ga je 27 bratov in sester. Dramatični odsek je pridno na delu. Dne 17. februarja smo zopet imeli priliko gledati dobro uprizorjeno dramatično predstavo Manice Komanove »Prisega o polnoči«. Igra je dosegla na našem odrvu popoln uspeh. Upoštevamo razne neprilike, ki jih ima dramatični odsek s pretemnim prostorom in ako pomislimo, da se je igralo v času hude zime, moramo priznati, da so igralci mnogo žrtvovali v korist ljudske izobrazbe. Dramatični odsek pripravlja novo igro. — Knjižnica posluje redno in si je nabavila zopet nekaj novih knjig.

Hb.

ŽUPA BANJA LUKA

GLAVNA SKUPŠTINA ŽUPE.

U nedelju 24. februara o. g. održana je X. redovna glavna skupština Sokolske Župe Petra Mrkonjića u Banjoj Luci. Od 13 učlanjenih društava zastupljeno je bilo 10, dok estala 3 nisu mogla pored najbolje volje nikoga poslati zbog nevremena. Skupština je otvorila starešina brat dr. S. Moljević i podnosceni svoj izveštaj do takao se pitanja odnoša Sokolstva spram drugih srodnih organizacija očega se kasnije razvila vrlo živa diskusija. Zatim su funkcioneri podneli svoje izveštaje v kojima su opširno očratali prilike i izneli pravo stanje župe te prema tome ima danas župa 1179 članstva, 999 naraštaja in dece. Vežbača ima 220, vežbačica 67, muš. nar. 212, žen. nar. 117, muške dece 353 in ženske dece 259. U toku godine predstavila su društva 13 akademija, 7 javnih vežbi, 25 izleta, 50 predavanja, 268 nagovora, 70 igranki, 27 društvenih večeri, 31 razgovor, 6 poz. predstava, 14 koncerata, 21 zabavu, 2 kino predstave, 15 posela in 2 logorovanja. Pet društava ima knjižnice sa 272

stručne i 566 zabavnih knjiga, a ukupni broj pretplatnika na Sokolski Glasnik iznosi 146. Prosvetne odseke ima 8 društava, glazbene 5, pozorišne 2, zabavne 2, apstinentski 1, pevački 1. Posle podnešenih izveštaja prešlo se na izbor odbora, koji je sastavljen ovako: Staršina brat Dr. Stevo Možijević, Banja Luka; zamenični: brača Dušan Budisavljević, Drvar i Lazar Marković. Prnjavor: načelnik: brat Uroš Stefanović, Banja Luka; zamenični: brača Milan Puhalo, Banja Luka i Jovo Lakić, Bihać; načelnica sestra Eva Kisić, Banja Luka; zam. sestra Radana Batos, Prijedor; I. tajnik br. Milan Puhalo; II. tajnik brat Zlatko Pušačić; blagajnik brat Rudolf Česar; prosvetar brat Dragoljub Sarić; statičničar brat dr. Jovo Perenčević; pročzdrav. odseka brat. Dr. Dimitrije Marčović; članovi brača: General Milorad Lazarević, ppukovnik Dragutin Mašek in ing. Petar Kisić sv. iz Banja Luke. Odbornici slediča brača: Milan Spalić i Glišo Tadić, Kostajnica; Dragi Đrđa in Suan Drljača, Bos. Novi; Vlado Malčić i dr. Mirkko Subotić, Bos. Gradiška; Jovo Vuković i Drago Međić, Prijedor; dr. Branko Barać i Jakov Katičić, Dvor; Velimir Stanković i Rajko Vujičić, Prnjavor; Jovo Kreco i Milkica Bajićeva, Drvar; ing. Ivan Kralj i Ivan Sedlaček, Ljubljana; Franjo Stipić i Branko Zagorac, Mrkonjić Grad; Alja Pozderac i Ahmet Omačović, Cazin; Branko Mandić i Vaso Stupar, Bihać; Jovan Starović i Slavko Flegar, Bos. Krupa. Revizori: Stevan Kraguljac i Ljubo Vujić, oba iz Banje Luke.

Nakon izbora odbora primljen je proračun za g. 1929., izabrani su delegati za savezno glavno skupštino, te doneseni slediči zaključci:

da se na 1. junu o. g. održe župski utakmice u Banjoj Luci;

da se 2. junu o. g. održi IV. župski slet članstva i naraštaja u Banjoj Luci;

da se održi IV. župski prednjaški tečaj na jesen, a vreme će se naknadno odrediti;

da starešinstvo ispitava mogućnost i uslove rada na selu.

Posle još nekoliko važnijih zaključaka skupština je završila svoj rad.

P.

ŽUPA TUZLA

GODIŠNJA SKUPŠTINA TUZLANSKE SOKOLSKE ŽUPE.

Održana je ove godine 3. marta u Gračanicu. Jaka zima bila je razlogom, da su moralia izostati sa skupštine društva Ugljevik i Bos. Šamac. Nekoliko zadnjih godina župske skupštine su važnog dogajaju u sokolskom radu ove župe. One se odrežavaju, da se pretresi i vidi rad društava i same župe i da se stvoriti novi program rada. Ovogodišnjoj skupštini prisustvovao je tajnik JSS br. dr. Riko Fux. Njegovo prisustovanje, kao čoveka, koji poznaje stanje i rad pojedinih župa, bilo je veoma potrebno, da se osobno osvedoči, kakav je rad župe i da se do uspeha dolazi putem borbe i poteškoća.

U oči skupštine održana je sednica zabora društvenih načelnika, koja je potrajala do 12 sati u noči. Izveštaj br. načelnika ing. Miloša Kvapića primljen je sa odobravanjem. Odobren je program rada za tekuću godinu od kojeg su najvažnije tačke: Župski slet 28. junu o. g. u Derventi, dva prednjaška tečaja (jedan za učitelje), stafetno trčanje Dobojsko-Tuzla i župske utamice u Lukavcu. Sutradan u 8 sati pre podne otpočela je sednica župskog odbora, koja je potraja do 12 sati. Na danuvrednu redu je bila: Likvidacija dugovanja pojedinih društava br. Savezu, pa je ta stvar razumno i potpuno rešena. Sokol, društvo u Zavidoviću predloženo je bilo radi neplačanja na brisanje, ali je to otklonjeno za 3 meseca u kojem toku društvo mora izmiriti dugove. Župski doprinos povišen je za dva dinara godišnje po član-

nu. Zaključeno je, da se župski Vesnik izdaje četiri puta godišnje i da se polovina broja posveti sadržini tehničke naravi. Revizija celokupnog društvenog poslovanja vršiće se po mogućnosti na licu mesta, a osim toga blagajnici su dužni pôsobiti svaka tri meseca slati župi pismene izveštaje o stanju blagajne.

Bratskom Savezu poslaće se predlog za skupštinu, da se na svakoj Župnoj skupštini podnosi izveštaj o tom u koliko su zaključci prešlo godišnje skupštine sprovedeni; da se dozvoli društvinama i župama pozdravljanje Njegova Vel. Kralja sa godišnjim skupštinama. Predlog o prenosu br. Saveza u Beograd i održanju III. jugoskok sabora otpao je, je br. Savez ima svoj predlog o održanju sabora. Zatim je na sednici župskog odbora postignut sporazum o listi novog župskog starešinstva.

Posle ove sednic, prisustvovalo je starešinstvo župe sa delegatima svečnom banketu, kojeg je priredila Gradiska opština u Gračanicu. Na banketu je pozdravio delegata br. Saveza, delegata društava i starešinstva župe br. Kamenko Milisavljević starešina društva Gračanica, a odgovorio mu je br. Vojko Vukanović zam. žup. starešine. Toplim rečima pozdravio je sve prisutne ispred grada g. Dimšo Nedeljković komesar Grad. opštine i g. Stanko Trifković.

Tačno u 2 sata iza podne odpočela je skupština u Sokolskom domu. Staršina župe br. Jovan Petrović posmenuo je umrlog br. Josipa Belouuna (Derventa) bivšeg zamen. žup. starešine, a zatim je pozdravio Nj. Vel. Kralja, kojemu je poslan brzjavljivi pozdrav. — Brzojavljivo je pozdravljanje br. Jug. Sok. Savez i br. Staja Stajić general u Subotici. Brat dr. Riko Fux održao je lep govor u kojem je naglasio važnost sokolskoga rada i istakao pohvalno mišljenje br. Saveza o tuzlanskom župi, posle čega su ga prisutni burno aplaudirali. — Izveštaji svih župskih funkcionera primljeni su sa burnim odobravanjem. U novo starešinstvo župe izabrana su ova brača: staršina br. Jovan Petrović knjižar, I. zamenik br. dr. Milorad Kostić advokat (Brčko), II. zamenik br. Vojislav Vukanović grad. činovnik (Kreška), tajnik Vojislav Bogićević učitelj, blagajnik br. dr. Vojko Vasilić Zub, lekar, pred. prosv. odbora br. Bogoljub Bijelić profesor, načelnik ing. Miloš Kvapić (Usora), zamenik ing. Vjekoslav Kovačević (Kreška), načelnica sestra Smilja Kvapić (Usora), zapisnikar br. ing. Vjekoslav Kovačević; odbornici: br. Nikifor Todić sudija, br. Risto Misita (Kreška), br. Ivo Mervar priv. čin. (Lukavac), br. Dođen Petrović trgovac (Dobojsko) i br. dr. Aco Bogdanović advokat (Bijeljina).

Posle skupštine razišli su se deležati svojim kućama, posve zadovoljni lepim dočekom i ugodnim boravkom, koji je organizovalo br. Sok. društvo u Gračanicu.

V. B.

GODIŠNJE SKUPŠTINE SOKOLSKIH DRUŠTAVA.

(Svršetak.)

Sokolsko društvo u Maglaju.

Održalo je svoju godišnju skupštinu 6. februara o. g. Iz kratkog izveštaja tajnikovog vidi se, da je društvo bilo prilično neaktivno. Iz izveštaja br. načelnika ne vidi se nikakav rad. Ovo je društvo po broju članova najslabije društvo u župi. Iako su teške prilike za društveni rad, odbor koji je biran daje garancije, da će tekuća godina biti naprednija. Prihodi društva bili su 4.262 Din, a rashodi 2.446.50 Din. Gotovina 1.815.50 Din. U novi odbor izabrana su brača: Staršina: Pero Popović zam. star. Ivan Bevanda, tajnik Sulejman Mujezinović, blagajnik Božo Cvijanović, pred. prosv. odbora Jovan Jevtić, načelnik Aleksa Jovanović; odbornici Mehmedalija i Mujo Delibegović. —

Preporučamo tvrtke, koje oglašuju u Sok. Glasniku!

BRAĆA

MATELJAN

SUŠAK

RUŽIČEVA ULICA 11

VELETRGOVINA VINA

Osnovana 1876

Telefon br. 162

Sokolsko društvo u Doboju.

Skupština održana 3. II. 1929. Iz veoma iscrpnog izveštaja i priloga svih funkcionera vidi se obilan rad u svima granama. Društvo je kao pobednik na župskim utakmicama postalo jednogodišnjim čuvarem zastave, koju je župi poklonio Nj. Vel. Kralj. Društvo ima uniformisanu muziku i gotovo najveći broj odora u župi. Po brojnoj snazi na 13 mesto. Prihodi su bili Din 5973.87, a rashodi isto toliki. Društvo vodi akciju za gradnju Doma, koja ne pokazuje naročitih rezultata. U novi odbor izabrana su ova brača: Staršina Marko Popović svečenik, zamenik Ahmet beg Gradaščević, pred. prosv. odbora Kosta Matijašević, blagajnik Albert Kabiljo, tajnik sestra Petra Lazarević učiteljica, načelnik Vlado Vidaković, načelnica Leopolda Popović; članovi odbora Cedo Popović (knjižničar), Sadik Sarajlić (matičar) Irma Cigler, Petar Lukić, dr. Tatar Drago, Zora Popović, Zora Todorović. Revizori Jene Griez i Alija Skenderović.

društvo pored svih poteškoća sa kojima se bori, ipak pokazuje volju za rad i lagano napreduje. Društvo dolazi po brojnoj snazi na 13 mesto. Prihodi su bili Din 5973.87, a rashodi isto toliki. Društvo vodi akciju za gradnju Doma, koja ne pokazuje naročitih rezultata. U novi odbor izabrana su ova brača: Staršina Marko Popović svečenik, zamenik Ahmet beg Gradaščević, pred. prosv. odbora Kosta Matijašević, blagajnik Albert Kabiljo, tajnik sestra Petra Lazarević učiteljica, načelnik Vlado Vidaković, načelnica Leopolda Popović; članovi odbora Cedo Popović (knjižničar), Sadik Sarajlić (matičar) Irma Cigler, Petar Lukić, dr. Tatar Drago, Zora Popović, Zora Todorović. Revizori Jene Griez i Alija Skenderović.

Sokolsko društvo u Brčkom.

Održalo skupštinu 27. I. 1929. Iz prilogenih izveštaja vidi se da napredan rad u društvu. Društvo dolazi po brojnoj snazi na 7. mesto u župi. Prihodi su bili Din 50.837.40, a rashodi Din 7.502.35. Društvo vodi akciju za gradnju Doma, te je za kratko vreme upisalo Din 140.000. U novi odbor izabrana su brača: Staršina Dođin Peštrović trgovac, zamenik Dragutin Kosavčić, načelnik Bogdan Ivanović, načelnica sestra Smilja Kvapić, tajnik Ljubomir Dučić, matičar i blagajnik Boško Čupović, gospodar i zapisnikar br. Vojislav Nikolić, pred. prosv. odbora Aleksandar Cipruš; odbornici: Miloš Kvapić, Mustafa Berbić, Smail Buljubašić, Hinko Lemberger, David Vrdoljak, Pero Kondić, Ibrahim Mujičić. Izabrani su odbor: Staršina Dođin Peštrović, zamenik Dragutin Kosavčić, načelnik Bogdan Ivanović, načelnica sestra Smilja Kvapić, tajnik Ljubomir Dučić, matičar i blagajnik Boško Čupović, gospodar i zapisnikar br. Vojislav Nikolić, pred. prosv. odbora Aleksandar Cipruš; odbornici: Miloš Kvapić, Mustafa Berbić, Smail Buljubašić, Hinko Lemberger, David Vrdoljak, Pero Kondić, Ibrahim Mujičić. Izabrani su odbor: Staršina Dođin Peštrović, zamenik Dragutin Kosavčić, načelnik Bogdan Ivanović, načelnica sestra Smilja Kvapić, tajnik Ljubomir Dučić, matičar i blagajnik Boško Čupović, gospodar i zapisnikar br. Vojislav Nikolić, pred. prosv. odbora Aleksandar Cipruš; odbornici: Miloš Kvapić, Mustafa Berbić, Smail Buljubašić, Hinko Lemberger, David Vrdoljak, Pero Kondić, Ibrahim Mujičić. Izabrani su odbor: Staršina Dođin Peštrović, zamenik Dragutin Kosavčić, načelnik Bogdan Ivanović, načelnica sestra Smilja Kvapić, tajnik Ljubomir Dučić, matičar i blagajnik Boško Čupović, gospodar i zapisnikar br. Vojislav Nikolić, pred. prosv. odbora Aleksandar Cipruš; odbornici: Miloš Kvapić, Mustafa Berbić, Smail Buljubašić, Hinko Lemberger, David Vrdoljak, Pero Kondić, Ibrahim Mujičić. Izabrani su odbor: Staršina Dođin Peštrović, zamenik Dragutin Kosavčić, načelnik Bogdan Ivanović, načelnica sestra Smilja Kvapić, tajnik Ljubomir Dučić, matičar i blagajnik Boško Čupović, gospodar i zapisnikar br. Vojislav Nikolić, pred. prosv. odbora Aleksandar Cipruš; odbornici: Miloš Kvapić, Mustafa Berbić, Smail Buljubašić, Hinko Lemberger, David Vrdoljak, Pero Kondić, Ibrahim Mujičić. Izabrani su odbor: Staršina Dođin Peštrović, zamenik Dragutin Kosavčić, načelnik Bogdan Ivanović, načelnica sestra Smilja Kvapić, tajnik Ljubomir Dučić, matičar i blagajnik Boško Čupović, gospodar i zapisnikar br. Vojislav Nikolić, pred. prosv. odbora Aleksandar Cipruš; odbornici: Miloš Kvapić, Mustafa Berbić, Smail Buljubašić, Hinko Lemberger, David Vrdoljak, Pero Kondić, Ibrahim Mujičić. Izabrani su odbor: Staršina Dođin Peštrović, zamenik Dragutin Kosavčić, načelnik Bogdan Ivanović, načelnica sestra Smilja Kvapić, tajnik Ljubomir Dučić, matičar i blagajnik Boško Čupović, gospodar i zapisnikar br. Vojislav Nikolić, pred. prosv. odbora Aleksandar Cipruš; odbornici: Miloš Kvapić, Mustafa Berbić, Smail Buljubašić, Hinko Lemberger, David Vrdoljak, Pero Kondić, Ibrahim Mujičić. Izabrani su odbor: Staršina Dođin Peštrović, zamenik Dragutin Kosavčić, načelnik Bogdan Ivanović, načelnica sestra Smilja Kvapić, tajnik Ljubomir Dučić, matičar i blagajnik Boško Čupović, gospodar i zapisnikar br. Vojislav Nikolić, pred. prosv. odbora Aleksandar Cipruš; odbornici: Miloš Kvapić, Mustafa Berbić, Smail Buljubašić

Restavracija NOVI SVET
Ljubljana
Gospodarska c. 14

NOVI HOTEL MARIBORSKI DVOR
A. Oset
Kopalnice — Avtogaža
TELEFON 302

Priporoča se najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne

TELOVADNE ČREVLJE
IZ DELUJE
galče in snežne črevlje
strokovna popravlja
AVGUST ŠKOF
LJUBLJANA
Igriška ulica 2

Rooos
FRANJO BUREŠ
URAR, ZLATNAR IN OPTIK
MARIBOR
Vetrinjska ul. 26

Izprashani optik. Urar drž. železnice. Zapriseženi sodniški izvedenec

Dežnike in solnčnike

v največji izbiri priporoča po nizkih cenah

L. MIKUŠ
LJUBLJANA - MESTNI TRG 13

KNJIGARNA, UMETNINE IN MUZIKALIJE
GORČAR & LESKOVIČ • CELJE

Veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi predmeti. — Zaloga vseh tiskovin za urade in privatnike. — Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov.

KORSIKA • LJUBLJANA
Bleiweisova c. — Aleksandrova c.
ima v zalogi vedno sveže rezano cvetje in cvetje v lončkih ter izvršuje vence, šopek in aranžmane po najnižji ceni in najfinješi obliki.
Bratska sokolska društva imajo 10% popusta.
Telefon št. 2.341.

HOTEL BALKAN
SE PRIPOROČA. DOMAČA KUHINJA, SENČNAT VRT IN LASTNA PREKAJEVALNICA, GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 7. — SOLIDNE CENE — NA DEBELO. — NA DROBNO.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠČIN
BRANKO PALČIĆ
ZAGREB, ULICA KRALJICE MARIJE br 13
Glavni dobavitelj Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.
Brzjavni naslov: Trikotaža Zagreb.

Izdelujem točno po predpisu JSS vse vrste sokolskih potrebščin za javni in izletni nastop članov, članic, naraščaja in dece. Prevzemam v izdelavo vsakovrstne trikotajoči za lastni in tudi račun. Dalje se priporočam bratom za izvršitev najmodernejših civilnih oblik, ki jih izdelujem po najnovejšem kroužu v lastni delavnici.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA 2.
ŠIVALNI STROJI
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tvorilice. 15. letna garancija. Vozenje se poučuje pri nakupu brezplačno.
PISALNI STROJI „ADLER“
Kolesa iz priv tvornic, Dürkopp, Styr, Waffenrad (Orožno kolo). Plešilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles v šivalnih strojih. Daje se tudi na obroke! CENIKE FRANKO IN ZASTONJ.

se priporoča vsem Sokolom. Domača kuhinja, točna postrežba

Najcenejše **gramofone** in gramofonske plošče za p. n. društva priporoča

Iv. Bonač
Ljubljana
ZAHTEVAJTE CENIK

IZVOR
VELETRGOVINA GALANTERIJSKE, NIRNBERŠKE — I KRATKE ROBE —
SUŠAK
ŠETALIŠTE KRALJA PETRA produžljena Zvonimirova ul. 92

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali raznih izvršuje za vsakov sten tisk najsolidnejše
KLIŠARNA · ST · DEU
LJUBLJANA · DALMATINOVRAZ

Mesne konzerve in mesne izdelke
najfinješe kakovosti dobavlja vsako količino
F. Slamič tvornica mesnih izdelkov in konzerv
Ljubljana, Gospodarska cesta štev. 6
Brzjavci: Slamič Ljubljana / Telefon: 29-78 / Cene ugodne!

TEOD. KORN, Ljubljana
POLJANSKA C. št. 8
PREJE HENRIK KORN — (USTANOVLJENO LETA 1852.)
Kroveč, stavbni, galerijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. Naprava strelovodov. Kopališke in klosetne naprave in centralne kurjave.

MODNA TRGOVINA
DRAGO CERLINI ◆ CELJE
GLAVNI TRG ŠT. 14.

Velika izbira telovadnih majic, damskega in moškega perila, nogavic, rokavcev, jopic, otroških in fantovskih oblike, predpasnikov, bluz, črevljev itd. Specjaliteti: otroška konfekcija, kratne opreme. — KRAVATE lastnega izdelka v vseh oblikah, najmodernejši vzorec po tvorniških cenah.

MATIJA PERKO
MIZARSKA TVORNICA
ZG. ŠIŠKA — LJUBLJANA
CELOVŠKA CESTA 121 — TELEFON 2372

Iz narodopisja v okras vsaki sobi in dvorani slike v trobarvnom tisku:

Prof. A. Sič: I. Kmečka soba na Gorenjskem

Prof. A. Sič: II. Kmečka hiša na Gorenjskem

Velikost: 30 x 90 cm. Slika à 20 Din
UČITELJSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Če že morate kupovati na obroke, varujte pri tem svoje interese in obrnite se takoj na

Kreditno zadrugo detaljnih trgovcev
v Ljubljani, Cigaletova ul. 1 (pri sodniji)

ki Vam hitro in diskretno posreduje kredit, na podlagi katerega kupite lahko vse, kar potrebujete, poljužno skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah brez vsakega povika cen.

Kupi takoj! Prospekti in pojasnila radevole na razpolago. Plačaj pozneje!

— Gröbming - Lesica - Mole : —

Srbskohrvatsko-slovenski slovar

Besedni zaklad tega slovarja vsebuje izraze iz vseh knjig, ki so v rabbi v naših društvinah in časopisih, poleg tega pa vse izraze iz vsakega dnevnega življenja za dom in urade, v kolikor so različni od slovenščine.

Slovar je opremljen z akcenti, kar je neprecenljive vrednosti za vokatorje, ker brez akcentov ni mogoče srbohrvaščino pravilno izgovarjati. V slovarju je upoštevana iječavčina in ekscita, tako da ne pride človek v zadrgo ne pri čitanju hrvatskih, ne srbskih knjig in časopisov.

Ker naklada slovarja pohaja, je v Vašem interesu, da slovar čimprej naročite.

Prpravljaj se slovensko - srbohrvaški del!

Maročila sprejema Učiteljska knjigarna v Ljubljani, Franciškanska ul. 6
■ CENA V PLATNO VEZANI KNJIGI 50 DIN ■
Pri skupnem naročilu 10 knjig 10% popusta

KOLINSKO CIKORIJO

Rekord moderne tehnike je pisalni stroj

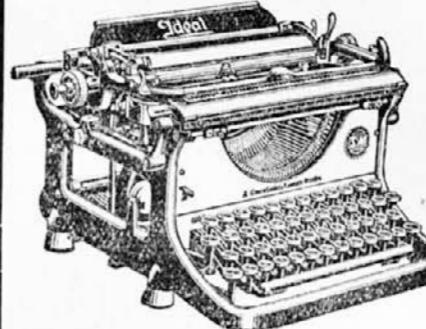
Ideal mod. D

THE REX CO.

LJUBLJANA, GRADIŠČE ŠTEV. 10

TELEFON 2268

ZAHTEVAJTE PONUDBE IN PROSPEKT!

Cvetičarna
Ant. Bajec
Ljubljana
Pod Trancem 2
Telefon št. 3222

Restavracija „Kosovo“

Sušak, Mažuraničeva. Vlasnik: Šime Vranić

Prvorazredno dalmatinsko i domaće vino. Točenje poznatog „Union“ piva. — Prvorazredna domaća kuhinja. —

TRGOVACKA TISKARA
G. KRALJETA
SUŠAK, STROSSMAYEROVA br. 7
UTEMELJENA GOD. 1890.
IZVADJA SVAKOVRSNE
TISKARSKE RADNJE
BRZO, ČISTO I JEFTINO
BRZOJAVI: KRALJETA SUŠAK

HOTEL UNION V PALACI CELJSKI DOM V CELJU. / Telefon št. 59

Elegantno opremljene tujiske sobe, prvovalna restavracija in kavarna. — Točijo se le pristna izbrana ljutomerska vina — vedno sveže delikatesne izdelke ter pristačna domaća in tuga vina.

Veliko izbiro svile že od Din 15 — naprej dobite le pri tvrdki

I. TRPIN
MARIBOR

H. Zupanu
LJUBLJANA
Gradišče štev. 10.
Solidna in točna izvršitev.

DISKOBOLOS
AUGUST KOZMAN
Prva jugoslavenska tvornica za telesno-uzgojne sprave i potrepštine

LJUBLJANA

Tvornica: Sv. Petra cesta 75.
Trgovska radnja: Tavčarjeva (Sodna) ulica 1.

Sve sprave i potrepštine za: televježbo, laku atletiku, tešku atletiku, boks, nogomet, hazeno, tenis, ribarstvo, turistiku, zimske sport itd. itd.

Pošojilnica v Mariboru

Ust. I. 1882.

r. z. z. o. p.

Tel. št. 108.

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%.

Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%.

Stanje hranilnih vlog nad Din 80,000.000 —, rezervnih zakladov nad Din 5,000.000 —.

МЕДИЋ - ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја, друштво са о. ј. Централа у Љубљани. — Власник Фрањо Медић.

Творнице: ЉУБЉАНА - МЕДВОДЕ

Подружнице и стоваришта: МАРИБОР и НОВИ САД

Властити домаћи производи:

ланено уље, фирнајза, све vrsti lakovske, emajlno-lakastih i uљenih boja. Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боје свију vrsti i niijansa, кистова, стакларског кита itd. марке „МЕРАКЛ“ за обрт, — трговину и индустрију, за железнице, поморство и ваздухопловство — ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА